

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, 1891. jan. 5.

Az újévi beszédek és válaszok rendszerint lényegesebb enunciaciókat szoktak magukban foglalni. Egy-egy ilyen beszéd a vezérlő férfiak részéről, nemcsak azoknak szól, akikhez intéztetett, hanem szól a nagy közönségre.

A miniszterelnök újévi válasza politikai program-félének szokott tekintetni s mérője azon szolidaritásnak, mely a törvény s az azt támogató párt között létezik.

Sándor Béla főispánnak az alispán üdvözlő beszédére mondott válasza, — melyekről mult alkalommal nem emlékeztettünk meg — szintén nem annyira a megyei tisztikarhoz, mint inkább az egész megye közönségéhez volt intézve.

A szép beszéd úgy tárgyánál, mint a különös alkalomnál fogva megérdemli, hogy vele egy kissé foglalkozzunk s bizonyos konzekvenciákat levonjunk.

Sándor Béla tíz éve főispánja megyénknek. A tizedik évfordulót a megye közönsége ünnepelesen akarta megülni, mint azt az alispán is kifejté beszédében. A megye jubilált is, jubilált oly módon, mely mindenféle ünneplésségnél többet ért: tettekkel, a főispán iránt való állandó ragaszkodásával, bizalmával.

A főispán megragadta az alkalmat, hogy kifejtse, miért tartozik ő a megye közönségének oly nagy hálával, köszönettel; elősorolta, hogy kiknek tartozik ezzel.

Köszönettel tartozik a *kormány*nak, melynek bizalmát tíz év óta bírja.

Köszönettel tartozik — ugymond — különösen a *megye közönségének* azért a páratlanul álló támogatásért, melyben ifjukora óta itt részesült.

Köszönettel tartozik a *megyei tisztikarnak*, élén az alispánnal, kinek fáradszón munkásságát évek hosszú sora óta tapasztalja, ezen munkásság nagyban megkönnyítette feladatát.

Köszönettel tartozik politikai *ellenfeleinek*, akik részéről mindig a legnagyobb lojalitást tapasztalta, amit hasonlóan iparkodott is viszonzni.

Köszönettel tartozik végül *személyes ellenségeinek* is, akik nem engedték elbizakodottá lenni.

Ez a tíz éven keresztül minden alkalommal tényleg tapasztalt támogatás a legeklebtársabb bizonyítéka annak, s nem másnak, hogy a megye

közönsége a legnagyobb tisztelettel s bizalommal állott Sándor Béla hazafias munkássága mellé.

Szólt a főispán a közigazgatási reformról is. E reform be fog következni, be kell következnie, mert általános szükség, általános kívánság. Meg van győződve, — mondá — hogy Bács-megyét illetőleg semmi különösebb körülmény vagy tekintet nem parancsolja az átalakítást, mert az megyénk közigazgatása szempontjából is csak azért képez szintén elsőrendű kérdést, mert a közigazgatási rendszer reorganizálása országos, nemzeti érdek s így megyei érdek is.

A közpályán szereplő férfiak — komolyságukat feltételezve — ismerik, tudják a jelenlegi közigazgatási szervezet hiányosságát, vagy ha tetszik tarthatatlanságát, tudják, hogy az országos adminisztratív organizmuson javítani itt az idő, de nem fogják aláírni azokat a régóta célzatosan kolportált ferdtételeket, melyek bizonyára nem nemes indokból, megyénk rovására — szerencsére eredmény nélkül — világgá bocsájtának.

Hanem hiszen mondjuk mi is, hogy *köszönet* még ezeknek is. Legalább mindig talpon leszünk.

Megyénk közönségének mindig megvolt a helyes politikai érzéke. Tudta, mit válasszon a megye közjára érdekében. A megyei szabadelvű párt, mely oly erős volt a multban, nem vesztett ebből a jelenben sem. S minek köszönheti ma is óriási fölényét? Az összetartásnak. Ez tette lehetővé fényes diadalaikat a multban, ez záloga hatalmának a jövőre nézve is.

Megyénkre, mint a szabadelvű politikai irányt oly impozánsan támogató faktorra, bizton számíthat az a kormány, mely ily alapon célozza az ország államiságát — erkölcsi és anyagi javát — előmozdítani.

Sándor Béla köszönetnyilvánításával szemben a megye közönsége is köszönetet mond neki, akinek önzetlen működését s fáradozásait még *ellenfelei* is respektálták.

Hozzon az új év az országos és a megyei szabadelvű pártra szép napokat.

S ha összetartunk, ez meg is lesz.

A legilletékesebb dementi. Szemben azon hírekkel, melyeket az ellenzéki lapok nem tudni minő forrásból, a reformok elhalasztására vonatkozólag világgá bocsájtottak, Szapáry mi-

niszterelnök újévi beszédében a következő nagy-érdekű s fontosságú nyilatkozatot tette:

A kormány az államszolgálat minden ágazatában létesíteni fogja azokat a reformokat, melyeket az ország érdekében szükségessé tart; létesíteni fogja abban a sorrendben, a mint azt az ország érdekében célszerűnek látja és a mint e reformok elő lesznek készítve; és pedig első sorban elő fogja terjeszteni a közigazgatási reformjára vonatkozó javaslatokat. E közigazgatási reformokra vonatkozólag azt hallottuk egy részről, hogy ezeket a kormány előterjeszteni nem is szándékozik azért, hogy megnyugtassa a szabadelvű pártban állítólag amaz irányzatot, a mely e reformszékekkel nem tudja magát azonosítani. Mondták azt is, hogy ha mi e reformokat előterjesztjük, azok a legelősebb megátadá-sokban fognak részesítettetni, úgy hogy majd törvényerőre nem is emelkedhetnek. Az elsőre nézve megjegyzem, hogy nem tartom szükségessé megcáfolni azokat az állításokat, a melyek a kormánykán már tett nyilatkozataival ellentétben vannak, mert egy hírlapi vagy más cáfolatnál sokkal helyesebbnek tartom, ha tettek, ha tények fogják ezeket megcáfolni. Igenis kijelentem azt, hogy a kormány, ígéretéhez képest, a mint azt másképp várni nem is lehet, e javaslatokat lehetőleg rövid idő alatt elő fogja terjeszteni; mindenesetre pedig úgy, hogy azok iránt a közvélemény idejekorán teljesen tájékozva lehessen és hogy azok egy képviselőházban, mint a házban kívül minden oldalról megvitathatók legyenek, hogy így létesüljön mindaz, a mi az ország érdekeinek és szükségleteinek megfelel. A mi azt a másik kérdést illeti, hogy e reformokkal szemben erős küzdelemre számíthatunk, arra tisztelt barátaim igenis el vagyunk készítelve, de a küzdelemnek is nyugodtan nézünk elébe.

A delegációk idejüli ülészakára vonatkozólag a Bud. Corr. ezt írja: Az időpontra nézve, amelyben a delegációk az idén ülésezni fognak, a magyar és az osztrák kormány eddig még egy irányban sem hozott határozatot. Bármily kívánatos volna is, hogy a delegációk még a nyári szünetek előtt ülésezzenek, ami egyedül tenné lehetségessé, hogy a magyar országgyűlés az állami költségvetést ez évben is még idejében megszavazza, mégis az idén csak bajosan történhetik meg, hogy a delegációk a nyári szünetek előtti időre hivassanak egybe. Az osztrák birodalmi tanács mandátuma ugyanis már júniusban lejárt és csak, ha a magyar országgyűlés és az osztrák birod. tanács a leghalaszthatlanabb teendőikkel oly korán elkészülnének, hogy a delegációk már májusban ülésezhetnének, volna lehetséges elejét venni annak, hogy a két parlament tanácskozásai összül a delegációk miatt ismét hosszabb időre megszakítsanak. Ha azonban a magyar országgyűlés vagy a reichsrath ülészakát május elején nem lehetne berekeszteni vagy ha az osztrák kormány a birodalmi tanácsot megbízatásának lejárt előtt szándékoznék feloszlítani a végül, hogy a választások korábban mehessenek végbe — akkor a delegációk, amelyeknek az idén Bécsben kell ülésezniök, csak összül fognak egybehatni.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Decennium.)*

Tíz év — és serdül már a gyermek,
Tíz év — s a gyermek ifju már,
Tíz év — s a küzdő férfilletket
Heviti eszmény, ideál.
És aztán egypár évtized még
S elszáll az élet, — él az emlékek:
Meggyújtja szent szöveiket
A hű utód, új nemzedék.

Oh század legelső tíz — éve!
Mi voltál? Gyermekkor nekünk.
Kard nélkül addig semmi téve;
Alig volt szelleméletünk.
Ujabb tíz év . . . s már lelkesedve —
Ujabb megint . . . s már tette keze —
Ujabb meg ujabb . . . s ah! csoda:
Hová e nemzet eljutá!

Küzdött a kard a szabadsáért
S Rákóczyval hajh! elbukott.
Nagy éj lett, mit a sors reánk mért, —
Igy értük meg e századot.
S bár csüggedt nemzetünk élére
E fényes korszak reggelére,
Olyan volt mint a gyermek-agg:
Már-már a sirba roskatag . . .

De ime: ihlet éri lelkét,
Údító égi fuvalom,
S ifjalmi kezd; megirti nyelvét,
Már lelkesül is a dalon.
S ez zendül mindig lelkesebben, —
S a nemzet egyre forr a tettben,
Majd új vihar . . . Sir éje . . . és
Feltámadás! Dicsőülés!

*) A „Magyar Szemle“ ez évi 1-55 számából.

Oh mily remek nagy alkotások!
Uj eszmék csillagzóne!
Kilenczizedre jött csodás sok . . .
A tizedikre még jön-e?
Pedig az utolsó tizedre
A hon vár új és újabb tette;
Teljek e korszak véle be —
Csillaggal a század ege!

Föl, föl magyar nép, a munkára!
Vár még reád sok alkotás!
Ne mint agy lépi e kor-határra,
De mint tettekben óriás.
S az új századba új lépi által:
A tetterő acélkarjával
Mutatva: mit végzett e kar —
S mi nagy leszén még a magyar!

Dömötör Pál.

PALACSINTA-ORSZÁG.*)

(Az ifju ur tanyája.)

Tej, liszt, tojás meg cukor. Benne van minden, a mi legelősebb táplálékot az uristen alkotott. Ebből készül a palacsinta. Gyönyörűség nézni, mikor a szakácsné ezt a négy elemmentet összehabarja: milyen szép, sárgás-fehér tejföldre sűrűsödik össze. A habarókanál vidám, koftogó hangokat ad, a mint megferdezik a felséges életesszenciában, melyből ha kibuzuk: hosszan, nyúlósan csorog-csepeg róla a nyers öserő. Sikos, tapadós kópönyeg marad utána a kanálnál.

Mikor a tepsin a sístergő zsirba belesugor ez a drágaság: ott egyszerre összepöröl az új folyadék a régivel s nagy seregés közt elterpeszkedve összegabalyodnak, hogy menten egygyé válik a kettő. Szép, körbefutó lapos mező terem belőlük, a melynek forrongó anyaga hamar megszilárdul, lecsendesül. Azontul már csak a mindig összül álló tészta remegése, borzongása, megsugorodása mutatja, hogy alólról, a vaspléhről, még folyást fel-teltör

*) Megjelen az „Egyetértés“ január 1-sei számában is.

egy csöppecske forró zsír, átfurja magát a tészta masszán s a mint kipöfög felületén: kis hólyagokat huz, apró lyukakat üt rajta s mint a vakondok: pici halmokat taszít fel a sikra.

Csak egy picike, alig észrevehető megpirulása még az erőlködő, ellentállni igyekvő tésztaanyagának — s kész a felséges palacsinta . . .

Az őszel Bácsvármegyében barangoltam, ott hallottam, hogy arra járt hegyvidékiek palacsinta-országnak csufolták el ezt a Tisza-Dunaközi Kánaánt, melyhez fogható primakvalitátságú anyaföldet alig mutat fel többet az ország. Véletlenül igazuk volt a csufolódnak. Csakugyan palacsinta-ország az ott: bővelkedő minden jöban, a mi meglegedetté és boldoggá tetheti az embert. A menyeli főszakács mindenből a legjobbat választotta ki, mikor ehhez a sikmasszához összeválogatta az elemeket. A föld csupa zsír s csakugy ontja magából a finom lánglisztet. A jölet aranyadara költ mindenfelé. Cukros az étele embernek, állatnak. Hogyne kívánkoztam volna a hire után arra, hogy megösmérem?! . . .

Nagyon szép az, ha napfényes ősi délután, mikor már nincs pörkölő ereje a sugárnak s nem fülled meg a levegő a vasuti kocsiiban: végig rohog az emberrel a vonat egy olyan igazi rónaságon.

Az ablakok nyitva, kívülről folyvást belendül a futó vonat által meghasgatott levegő fozlánya; jobbról-balról nagy félkör alakú síkság; hol egy halvány rét, hol pász-tásan egymás mellé települt vetemény; eltűnő falvak, bokrok mögé sikkadó gulyák, haldokló délibáb; . . . milderre rádobva a messzeség fátyolos káprázata, a mi lassan összeolvad az esti szürkülettel.

El tudnám nézni akár meddig. Néztem még akkor is, mikor már nem láttam egyebet, mint az égre felkúszó csillagot, meg a földre lesikló meteort, a mivel olyan könnyű összezavarni a vonat kényényéből szétropkódó szikrát.

Egyszer csak megállunk. „Zombor!“ — hallom oda-kint az immár megszokott borizú hangot. Helyben vagyunk.

Újvívi üdvözlés Belgrádból. A szerb fővárosból jelentik, hogy az újv alkalomból Gruics Száva, szerb miniszterelnök szives üdvözlő táviratot küldött Szápáry Gyula gróf miniszterelnöknek, ki ép oly szívesen köszönte meg a kedvező politikai jelentőségű megemlékezést.

Bácsmegeye választói és összeirt házai. Bácsmegeye választóinak számáról az 1891. évre a következő érdekes kimutatást hozzuk: almási kerület 2346, rigyicai ker. 2815, apatini ker. 2270, hódcsági ker. 2692, új-verbácsi ker. 3410, kernyajai ker. 2759, ó-kanizsai ker. 2338, ó-becei ker. 3048, kulpi ker. 2637, tovarisovai ker. 3255, titeli ker. 2135. A bacsmegeyei képviselőválasztók száma tehát összesen 29,705 (Zombort, Szabadkát, Ujvidéket és Zentát ide nem értve). Összeirt ház van a megyében (kivéve Zombort, Szabadkát és Ujvidéket) 97,067. Legtöbb választó van tehát az újverbácsi választókerületben, legkevesebb a titelben. Legtöbb ház van a topolyai járásban 8478 a belterületen 250 házcsoportban, 539 magában álló ház; legkevesebb a titeli járásban 4146 a belterületen és 67 magában álló ház.

A népszámlálás. Folyik serényen a népszámlálás munkája az egész megyében. Persze, hogy nem valami könnyű annak pontos, lelkiismeretes keresztülvitele, pedig csak így érhető el annak kulturális és közgazdasági célja. Egyik legfőbb akadály — amire már előre el voltunk készülve — az alsóbb néposztálynak tudatlansága és félszeg előítélete a nagy munka iránt. Nem lévén ez képes fölfogni annak jelentőségét és célját, saját maga igyekszik többhelyt akadályokat gördíteni annak keresztülvitele elé, azáltal, hogy valótlan adatokat igyekszik bementeni. Az elüljáróknak, a kiküldött ügynököknek sokhelyt minden beszélő képességüket föl kell használniok, hogy fölvilágosítsák őket a tulajdonképeni cél felől. Persze már jóval előbb, pl. egy-két hónapon át, kellett volna előre terjeszteni a megejtendő népszámlálás híre a tudatlanabb néposztály előtt s így lassan-lassan fölvilágosítani őket az ügy felől. Pedig amint nem hitelesek az adatok, nem hiteles az egész munka. No de ez nem hisztija meg az eredményt, legfőbb csak kellelteti; mert az összeirtó ügynökök csakis az általuk ismert házcsoportokba, kerületekbe, utcákba lévén kiküldve, hiteles adatokat szerezhettek be, de — mint mondtuk — nagyobb fáradság s lassabb munka árán. És így — értesüléstünk szerint — a másik akadályt az idő rövidsége képezi. Ha lelkiismeretes munkát akarunk, akkor hosszabb időre van szükség. Az összeirtó ügynökök különben városunkban is teljes erővel dolgoznak, hogy a határidőül kitűzött január 10-ére befejezhessék végkép kitűzött feladatukat. Kíváncsiak vagyunk, vajjon sikerül-e? Mi vezércikkben (100. szám) hívtuk föl a nagy közönség, de különösen a községi elüljárók figyelmét az ügyre s még vagy 5-6 nap van hátra az összeirtásokra, még mindig hasznát vehetik az abban foglaltak megszívlelésének.

Bácsvármegye 1890 ben.

— Történeti visszapillantás. —

„Historia est magistra vitae.“ A történelem az élet mestere, mondja Cicero — és a tapasztalás igazat ad neki, mert nincs hathatósabb tanítás és tanulás, mint a multakon való okulás. Jól mondja a koszorús Kisfaludy Károly: „A mult csak példa legyen most s égve honért bizton nézzen előre szemünk!“

A multa való visszapillantás kétségbevonhatlan hasznának érzetétől áthatva, a következőkben pár vonással akarom Bácsvármegye 1890. évi életének vázlatát adni; meg vagyok győződve, hogy e példa a jövőben tüzetesebb folytatásra fog akadni, mert ily munkára nem a le-tűnt év utolsó napjaiban kell vállalkozni, hanem ahhoz már a feltűnő új évvel kell az anyaggyűjtést megkezdeni.

*) Munkatársunk ezen nagy gondal megirt közérdekű cikkét, melylyel hasznos szolgálatot tett megyénk fejlődése iránt érdeklődőknek, olvasóink figyelmébe ajánljuk. Szerk.

Sötét világ: harapni lehetne a levegőt. Nincs illumináció, pedig a cimborámmal együtt, a ki itt itthon van, bizonyosan tudjuk, hogy várnak ránk. A hosszú, télen ülő utazásban megéberedtek tagjaink; jól esik egy kicsit egy helyben állni, míg ránk akad, a ki bennünket keres. Úgy se igen látom, hogy ki fia strög-forog körülöttem. Nem tart sokáig; oda esörtet csakhamar valaki, aki nekünk már szokásból „bácsi“, pedig legényebb nálunknál. Férfi-nép közt rövid az ölekezés, gyors a parolázás: észre se vesszük, fent ülünk a kis zörgő pusztai szekeren, a „parádés“ a „macskák“ közé vág s robogunk.

Ki a tanyára, a szállásra, az aglegény rezidenciájába, a hol körülöttünk a pusztá, előtűnik a törésre váró tengeri-erdő; vén diófák susogva fogadnak. Lord örömyifogással ugrik a nyakunkba, s mindezek mellé Kátó esiztazlato (Kati, a szinaranyból való) olyan paprikás esikért, meg tőrös haluskát talál fel palotánk közös elfogadó- háló- és ebédlőtermében, hogy jóllakván, alig félünk el benne hárman egymás mellett.

Szinte féltelmes a gondolat, hogy: „mi lesz akkor, ha ez mindig így lesz?“ — Pedig arra már el kell készülnünk ebben a tejjel-mézszel folyó palacsinta-országban . . .

Kolomp hangját hallom az udvarról; a béres gazda arráb tereli a jármos barmot. Csend van egyébként odakint, meg a kutya se vakkan; nincs kire, mire. Ritkább lassankint a kvaterka, hosszabb a pauza az adoma közt. Gazdánk bóbiskol; tyuk mondja meg neki máskor a lefekvés óráját: most kitartotta velünk a capistrángon tul. Törött utas ember is csak megkívánja a pihenést; alszunk nemskóra mind a hárman, puha szarvasbőr a lepedőnk, jó meleg pokróc a takarónk; a szobában vágni lehet a festőt; annak a gomolygásából feltámadnak, élénk libegnek, az édesdél almok alakjai . . . Sose alszik ilyen istenigazában a selyemgömbökön hánykódó ideges kedvelője.

Mint a gumilapta, úgy pattogunk ki kora hajnalban a vackunkból. Ez már a pusztai levegő hatása. A városban tíz óra hosszat is képes elenyevnedni a nyavalyás test a puha párnák között: odakint a rózsaszínű hajnalok hazájában, nincs nyugton a lélek s kárba vesztenek tartunk minden drága percet, amit fedél alatt töltünk.

Sokszor leszólták a partiális hazaszeretetet, de nézetem szerint jogtalanul, mert egy országnak közállapota mozaik képhez hasonlók, a melynek szépsége a részletek tökélyétől is függ: mi bacsvármegyeiek édes hazánkat akkor szeretjük legthatályosabban, ha benne első sorban anyavármegyéinknek élünk, és benne és általa a hazának! Becsüljünk meg benne minden hasznos munkát és nemes törekvést, méltányoljuk közéletének minden érdemes munkását, így fogjuk elismerésünkkel közéletünk eddigi bajnokait kitartó munkára edzeni és soraikat szebb jövőt ígérő ujonccokkal szaporítani.

A kegyetlen halál a lefolyt évben erősen megritkította közéletünk munkásainak soraikat. Ezek közt első helyen áll *Szulik József* óbecsei prépost-plébános. Született 1841. február 28-án Baján, meghalt 1890. május 31-én Ó-Becsén. Mintaszerű pap, jeles költő és páratlan ember volt. Egy-két jellemző vonás az ember életéből, egész biographia. Végrendeletében azt írja: „Egyszerű fakoporsóban akarok feküdni; nem kiváltságos, hanem a sorrendet meg nem bontva, elhunyt hűveim között a földben és nem sírboltban kívánok pihenni; a tulságos harangozást kerüljék; koszorukat nem kívánok!“ Mily jellemrajz e pár szóból álló végakarat! Irói hatyúdala is éppen ily jellemző. Két nappal halála előtt, a sír szélén és az igazságos Isten itélőszékének küszöbén védelmére kelt, megyei közéletünk első harcosának a „Magyar Állam“ című hírlapban, ugyanott, hol az elismerést és dicsőítést érdemlő férfit, az elvakult pártszenvédegy megátadta. Az elhunytat, kit a kegyetlen halál oly korán, tevékeny életének 49-ik évében, kiragadott soraik közül, siratta közséje, megkönyezték barátai, ismerősei, sajnálta az egész vármegye és megénekelte költő barátja Dömötör Pál. „Dalt érdemelt, mert költő, könyűt, mert szeretett!“ *Csamary József* volt bajai főgimnáziumi tanár és utóbb jankováci róm. kath. plébános, mint nyugdíjas, október 19-én hunyt el Baján. Tanítványai mindenkor hálás érzelmekkel emlékeztek vissza egykori nagy tudomány tanárakra, minek ékesen szóló bizonyítéka az, hogy egykori tanítványa dr. Boromíza Tibor az elhunyt emlékére a bajai főgimnáziumnál 500 forintos alapítványt tett. Csamary a történelemben ritka jártassággal bírt és mint a görög nyelv tanára az iskolában soha tankönyvet nem használt — mert a klasszikus íróit kívül tudta, legalább azon részeiben, melyeket az iskolában tárgyalt. Hazafias szellem — ami az ötvenes évek tanítézteiben nagy szó volt — és kiváló szigor jellemezték. *Fonyó Lajos* ókanizsai plébános 44 éves korában december 4-én hunyt el. Csendes, de közhasznú munkásság jellemezte a ritka szerénységű férfit egész életében. *Griczmann János* parabutosi r. k. plébános június hóban halt meg; a szép műveltségű férfiú tagja volt a régészeti és történelmi műemlékeket fentartó országos bizottságnak, melynek tagjává az elhunytat Trefort miniszter nevezte ki. *Móder Ferenc* nyugalmazott plébános és *Burkovich Ferenc* r. k. káplán is a lefolyt évben haltak meg; az előbbi arról emlékeztet, hogy önként lemondva plébánosi beneficiumáról, káplánná lett újból.

A gör. kel. egyház halottjai: *Maximovich Lázár* kulai plébános, meghalt április 3-án; *Niko-*

lic István gyurgyevói plébános, meghalt május 31-én; *Brezssovsky Miksa* deszp.-szent-iváni plébános, meghalt 83 éves korában, februárban; *Vucserics Uros* csurogli plébános, meghalt január 2-án, 73 éves korában; nemesszivűségét és jó humorát dicsérték; *Czvetkovits János* tiszta-földvári plébános, meghalt június 14-én, mint áldozár ötven évig szolgált.

Az ág. ev. egyház halottjai: *Belohorszky Gusztáv* bacsujfalu lelkész és dékán, meghalt december 11-én; a református egyházé *Edelényi Hercegh Ferenc* ó-morovici lelkész, meghalt március 8-án, életkora 84., hivataloskodása 53. évre terjedett. A boldogult a megtestesült becsület, egyszerűség, a lelkes kötelességért mintaképe és népes gyülekezetének igaz lelkipásztorja volt, aki minden erejét arra fordította, hogy egyházát anyagilag és szellemileg felvirágoztassa, az iskolákat pedig a kor színvonalára emelje. Ezen kitűzött céljait el is érte, mert egyházának 15,000 frt alapítványt szerzett, diszes új iskolákat építtetett, egyházának 2000 frtot, az óvodának pedig 1200 frtot adományozott.

A tanítói-kar halottjai: *Stoczek József* műegyetemi rektor, született 1819. január hó 19-én Szabadkán, meghalt 1890. május hó 12-én Budapesten. Kiváló érdemeinek jutalmául a király 1870-ben királyi tanácsossá, 1881-ben a vaskoronarend III. osztályú lovagjává és 1885-ben a főrendiház tagjává nevezte ki. — *Lichtenstein Izrael* gymnasiumi és polgári iskolai izraelita hitoktató 41 évi működés után meghalt Baján jan. 20-án; *Magyarosy Mária Viktória* apáca iskolánéni Zomborban február hóban; *Karácsony Anna* volt zombori tanító Kulpinban február hóban; *Kozzako Vazul* gör. kath. tanító Kucurán február hóban; *Nasztics János* gör. kel. tanító 30 évi működés után márc. hóban Szt.-Tamáson; *Hengl Adolf* r. k. tanító 31 évi működés után április hóban Baján; *Jánossy Antal* kántortanító 42 évi működés után Kupu-szinán; *Hutovics Albert* jankováci kántortanító július 11-én; *Pav József* sztanisicsi tanító november 7-én.

Az orvosi-kar halottjai: *Nyáry Sándor* karavukovai községi orvos, meghalt jan. 29-én, közbeesülés tárgya volt; *Nikolszburger Károly* tb. megyei főorvos, nagytudomány, általánosan becsült bajai orvos, meghalt március 8-án; *Sachs Mór* rigyicai községi orvos, meghalt július hóban; *Schultz Kristóf* bezdáni községi orvos, meghalt augusztus hó 27-én; *Sztojkovits Péter* volt megyei főorvos, a zombori közéletnek ismert alakja, meghalt november 16-án.

Gyógyszerészek: *Adányi Imre* ó-kanizsai gyógyszerész, meghalt június 23-án; *ifj. Czifrusz Ferenc* zentai gyógyszerész, meghalt aug. 1-én.

Irók és művészek: *Katyanszky István* szerb költő és író, született Szenttamáson 1828. dec. 24-én, meghalt Belgrádban; *Radonics Novák* szerb festő, született 1826-ban Moholyon; szent képeket sikeresen festett.

Az ügyvédi kar halottjai: *Dr. Berkes Vilmos*, meghalt február 25-én Zomborban; *Károlyi József*, honvédfőhadnagy a szabadságharc alatt, meghalt február hóban, 70 éves korában Ó-Becsén; *Müllassevits Márton* bajai kir. közjegyző, meghalt február hóban; *Hadzsics Dömjén* bajai ügyvéd, meghalt április hóban; *Zarkó Antal* zentai kir.

Ki! ki! . . . pattog már a kondás karikása, pirkad az ég széle; kakas kukorit, galamb udvarol a párjának. Ez bizonyos pusztán is ilyenformán van. Mert nem lehet hát sehol sem megenni? Olyan kellemes, fures érzés: tudni, hogy csak egy betett, be se zárt ajtó választ el bennünket a pusztá szabad levegőjétől. Mikor azt kinyitjuk, első tekintetünk az alig elkerített udvar harmatos fűvére száll, onnan akármire fordul, mindjárt a messzeségbe szárnyal, mint a kiszabadult madár.

Pedig ha jobban körül nézünk, akkor látjuk csak, hogy félig-meddig mégis meg vagyunk mi itten csalva. Mert ez pusztának csak afele talmi; igazabban tanya a neve. A bácskai ember „szállás“-nak hívja ezt. Oda van ragasztva a város alá; egyik a másiknak adja a maga ösvényét; félig kert, félig szántóföld; a házak fűcsoportok közé rejtőzvék, néhol gyümölcsös, meg szőlő tarkítja a képet. A jótét, sőt a gazdaság duzzad ezeken a szállásokon s be van hintve a föld a szorgalmas munka nyomával. Mindenfelé a vidámság mosolya kél, de sehol inkább, mint az „ifju ur“ szállásán, ott, a sikarai pusztá tövében.

Ki ez az ifju ur? . . . Egy őstípus, egy darabka mit-hosz. A meglegedés, a jó lelkiismeret, a becsületesség, meg az emberszeretet egy ócska kalap alatt. Milyen embereket is nevel ez a pusztai levegő! . . . a kik csak azért becsülik a pénzt, mert másokon segítenek vele; a kiknek nincs olyan vágyuk, melynek teljesedése másoknak is örömet ne okozna; akik még tudnak beleszeretni a ragyogó napba, az esőt hullatató felhőbe, a kenyéradó, háládatos földbe.

Ime, az új Robinson, a nagy eleven világ közepén. Még nem esivikél a fecske, mikor már talpon van; vastag daróciszűrét a nyakába keríti s bórpucesot huz, abban járja körül a ház táját. Ilyenkor van a hivatalos óra, kiballgatási idő, a tanyai eseléség, meg az ügyes-bajos szomszedság számára. Asszony le nem köti, anyós nem zaklatja, gyerek nem sir a nyakán, aki a rénd-meg az emberszeretet munkájától idejét rabolná; szívesen ad tanácsot a civakodó gazdáknak, egy jó szóval kibékít, keletkező pöröket megszüntet, okos szavával szédőrszöl veszedelmes lelki keléseket. Bálványa is a maga népének,

mely nem nevezi másképp Ambrozovics Gyulát, csak „a mi ifjuurunk.“

Csoda-e, ha így nincs respektusa előtte vagnak, mint az egyetlennek, aki gondozza, ápolja, vigyáz rá, hogy ha hideg van, melegen öltözzék; ha a városba megy, uri legyen rajta minden a csintól s tisztaságtól? . . . Oh, Kátó esiztazlato, te „szinaranyból való!“ — Ki hitte volna, hogy jó öreg asszony létedre a szép és fiatal irtalmas Párkák szerepét leszesz meg hivata eljátszani, meghoszszabbítván kiválasztott kegyelmed életét, töled telhetőleg.

A mint azután elkövetkezik a hat óra, vége azután a diplomáciai pour-parler-knak. Kiki lásson a dolga után: a „parádés“-ból lesz kis kocsis, a „macskák“ átváltoznak igazsolvakká, míg az ifju ur hamarosan megissza a maga kávéját. Azalatt pedig egy kis csettegő madár, amely megkezdte őszi vándorlását, lelecsap mellé az asztal szélére, a rácskerítésre, s könnyű szárnyait kapkodva, farkával legyintve felesip a falra, ahol a legyek éppen ébrednek az odatűző nap melegében. Szépen odaviszi minden zsák-mányát az ifju ur elé s örvendve csipatt hozzá, mintha dícselkednék: no lám, milyen pompásan reggelizünk mi itt kettecskén.

A macska odamegy elébe nyávogni, Lord, ha teheti, hozzá dörgölődik; a malacok visitanak, ha látják, és odatartják neki viszkétos hátukat. Milyen jó az, mikor egy darab csutkával megkapargatja őket. Még a vén koca is kéjes rőfögéssel nyulik el mindjárt a lába előtt, s ha arrább megy: sirva tolakodik utána, amíg Kátó esiztazlato meg nem sokalja s véget nem vet valami seprűnyéllel a lármás komédiának.

Mikor azután az ifju ur valami dolga miatt bemegy a városba, s mi, messze idegenből a paradicsomba vetődött vendég, magunk maradunk: szedjük a sátorfát s csak úgy pusztai toilletben kerülnk, fordulunk egy nagyot a környéken.

El se lehet igazán mondani, hogy micsoda nagyszerű érzés az. Az embernek az ilyen ingallér, meg mellény nélkül való állapotban szinte kitágul a tüdeje, megnő, kidomborodik a mellkasa. Ócska ruhája is van hozzá, a mivel lelkiismeretfurdalás nélkül le lehet hencseregni a fűre, a

Melléklet a „Bácska“ 2-ik számához.

közjegyző, a zentai közelet egyik legtevékenyebb tagja, meghalt július 31-én; *Balubzics György* petrovozellői ügyvéd, meghalt augusztus hónapban; *Herger Pál* újvidéki ügyvéd, volt közhivatalnok és az 1843—48-iki országgyűléseken képviselő, köztisztviselő és becsülésben álló férfi, meghalt október hónapban Újvidéken.

A köztisztviselői és hivatalnoki karok halottjai: *Duhak Viktor* városi pénztárnok, meghalt 68 éves korában, február hónapban Újvidéken; *Brancsó Csedomil* takarékpénztári hivatalnok Zentán, meghalt május hónapban; *Vojnics Tuncics Dávid* szabadkavárosi főlevéltárnok, meghalt május hónapban; *Fábray Lajos* városi főszámvevő, meghalt Baján, május hónapban; *Karvázy Antal* ó-futtaki jegyző, meghalt június hónapban; *Környei Kálmán* pénzügyigazgatósági fogalmazó, meghalt augusztus 6-án Zomborban; *Popadics István* takarékpénztári hivatalnok Ó-Becsén, meghalt augusztus 28-án; *Dur Károly* hódásági jegyző, meghalt október 6-án; *Leopold Jakob* új-soóvéi takarékpénztári igazgató, meghalt december 8-án; *Uhljari Imre* nyugalmazott palánkai járásbíró, meghalt december hónapban Budapesten; *Traupmann Endre* kir. mérnök, meghalt szeptember 15-én Zomborban.

A földbirtokos osztály halottjai: *Tesity Sándor* zentai földbirtokos, meghalt január 28-án, ezen szerb férfi jó magyar honpolgár volt s jótékonyágát is dicsérik; *Dungyarszky Lukács* szent-tamási nagybirtokos, meghalt február hónapban; *Zagorica Lázár* petrovozellői földbirtokos, meghalt február hónapban; *Horti és Rigytcai Kovács József*, rigytcai nagybirtokos, meghalt május 30-án Meránban; *Deák Ignác* zentai földbirtokos, meghalt június hónapban; *Hadzsics Demeter* zombori földbirtokos, meghalt szeptember hó 2-án; *Pacséri Szucsics Károlyné*, meghalt október hónapban, 80,000 forintot érő vagyonát a Magyar Tudományos Akadémia örökölte.

A kereskedő és iparos osztály halottjai: *Schleszer Manó* közbecsülésben álló zombori kereskedő, meghalt január 23-án; *Popper Mór* verbászi tekintélyes kereskedő, takarékpénztári igazgató és hitközségi elnök, meghalt február hónapban; *Pacsay Ferenc* újvidéki kereskedő, meghalt március hónapban; *Radoszalyevics György* zombori kereskedő, meghalt március hónapban; *Vencel Alajos* újvidéki kereskedő, meghalt március 12-én; *Steinfeld Jakob* tekintélyes cservenkai kereskedő, meghalt március hónapban; *Stajer Kálmán* bajai kereskedő, meghalt július 24-én; *Marberger Salamon* feketehegyi kereskedő, meghalt augusztus hó 3-án; *Thész György* apatini kereskedő meghalt augusztus hó 3-án.

Kitüntetések. A közelet különböző ágaiban szerzett érdemek a lefolyt évben a következő kitüntésekben nyerték el a legmagasabb elismerést: *Brankovics György*, megyénk hírneves szülötte, kiváló hazafi és egyházi érdemeinek elismerésül a szerb egyház legmagasabb polcára, a patriarchai méltóságra emeltetvén, a valóságos titkos tanácsosi rangot nyerte. *Gromon Dező* magy. kir. honvédelmi államtitkár, megyénk büszkesége, hivatalos működési körében szerzett kiváló érdemeinek elismerésül és jutalmául a vaskorona-rend II-ik

fa alá, a porba; végig lehet hasalni a tarlón, a szántáson; közé lehet bujni a magas, pókháló kukuricának, a kis erdő bozotos cserjéknek; illik kergetni a titesköt, szöcskét, szarvasbogarat — mint a gyerek szokta.

Vén gyermekség gyönyörű álma, aranyos, drága, elfeledhetetlen fiatalság reminiscenciája, káprázatos, szerelmes emléke!... Mit nem tesz meg ilyenkor a kiszabadult, hosszú fogságra kárhoztatott rab, aki hétmérföldes eszmával sem volna képes kielégíteni mohó sietési vágyát?!... Valósággal élni és élvezni siet az ember itt, pedig minden porcikája ezer évet kívánna tölteni egy helyen. Fáj, ha arrább menne, a kikircicsel viritó mezőt el kell hagyni; sajnálja, hogy nem érezheti örökké az érszében levő kender nehéz és mégis édes szagát; a pipiske, mely az utról a szántásra röppen: mintha régi jó barátunk lenne, a kitől rossz néven vesszük, hogy elsielt előlünk...

Nem, az ifjú ur szállását nem fogom soha elfeledni! — A hogy a cirok közül visszánéztem a csendes kis tanyára, a hol nem is volt akkor más jele az életnek, mint hogy egy pár tyúk kapargált a fű közt, meg vékony füst szállt fel a ház kéményéből: irigység támadt a szívemben, hogy miért nem vagyok én is ilyen felkent papja a magától születő boldogságnak, mint aki itt lakik!...

Még csak ez a hangulat kellett nekem az én ábrándos cimborám mellett, aki velem jött, szólanul, tőprengve, szívében titkos vágyakkal, melyek nem szokták békén hagyni a sóhajtozókat.

Pedig ez itt a szelid örömmek, a boldogság otthonának a képe volt, ragyogó színekkel s fényes napsugárral kifestve, mosolygó meglepéssel ékesítve.

Elmentünk azután együtt oda is, ahol a borongó gyász lakik: egyetlen szomorúsága a sikarai pusztá környékének. De erről majd egy másik cikkben.

Bársony István.

osztályu keresztjével, azaz comthur keresztjével, lett kitüntetve, mely a bárói rangra való emeltetés jogosultságával jár. *Szerbográdi Nikolics Ulászló*, városunk jeles szülötte, osztálytanácsos az Ófelsége személye körüli m. kir. miniszteriumban, a vaskorona-rend III-ik osztályu lovagkeresztjével lett kitüntetve. *Fehér Ipoly*, a szegedi tankerület kir. főigazgatója, kinek felügyelete alatt állanak megyénk összes középtanodái, a szerb királyi szent Szava-rend közpékeresztjével lett kitüntetve. *Petzi Popovics István*, Újvidék sz. kir. város polgármestere, királyi tanácsossá lett kinevezve. *Kertész Nándor*, Szabadka sz. kir. város tanácsnoka, a Ferenc-József-rend lovagkeresztjével lett kitüntetve. *Helbling Ferenc*, a szabadkai vasuti állomás főnöke és dr. *Szász Ignác*, újvidéki rabbi, az utóbbi a tanügy terén szerzett érdemeinek elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet nyerték. *Braunhofer Ferenc*, rác-militicsi tanító, ötven évi működése közben szerzett érdemeinek jutalmazásául a koronás ezüst érdemkeresztlettel lett kitüntetve. *Thum Adolf*, karavukovai esperes-plébános, mint sok éven át volt tábori lelkész, a „Signum laudis“ katonai új érdemrendet kapta.

Jubileumok. Dr. *Saly Imre*, Baja város nyug. tiszti főorvosa, orvos-tudori 50 éves jubileumát ünnepelte, mely alkalommal a magyar tudományos egyetem számára díszoklevelet készített, melyet a jubilaris doctornak az egyetem küldöttségileg nyújtott át. *Tápay Péter*, mérnök Szántován, hivatásszerű működésének 50 éves jubileumát ünnepelte augusztus hó 10-én. *Kopper György*, újvidéki apát-plébános, január 15-én áldozásának 25 évi jubileumát ünnepelte; ugy ez, mint az előbbi, az emlékezetes évfordulók napján számos ovatióknak voltak tárgyai.

Alapítványok. *Gvosgyák Gábor*, kulai lakos, 1848-iki honvédfőhadnagy, 170.050 fit értékű vagyonát iskolai alapítványul hagyta gör. kath. gyermekek számára, azon kikötéssel, hogy ezen tőke kamatai 200—200 frtnyi évi ösztöndíjjal értékesíttessenek. *Pacséri Szucsics Mária* 80.000 frtnyi összes vagyonát a Magyar Tudományos Akadémia örökölte. *Haynald Lajos*, kalocsai bíbornok-érsek 40.000 frtot adományozott az Ó-Kanizsán felállítandó és az iskolánéknak vezetésére bizandó leányiskola létesítésére. *Szulik József* emlékére az ó-becsei hitközség és öngyógyzó-egylet iskolás szegény gyermekek javára 500 frtos alapítványt tett. *Csamary József* emlékére dr. Boromisza Tibor a bajai gymnásiumnál 500 frtos ösztöndíjat alapított. *Deutsch Farkas*, zentai kereskedő, a zentai gymnásiumnál 500 frtos ösztöndíjat alapított, melynek kamatai akkor lesznek érvényesítendőek ösztöndíjképen, a midőn a tőke 1000 forintra fog felnevekedni. *Rausch Ede*, hódásági földbirtokos és kereskedő és *Fischer Mária* újvidéki urnő 500—500 frtos alapítványt tettek le, melyeknek kamatai iskolás szegény gyermekek fölruházására fognak fordíthatni.

Irodalom. Dr. *Vály Béla* „A magyar színesztörténete“ című jeles művével, országos pályázaton díjat nyert. Dr. *Badic Ferenc* újvidéki főgimnáziumi tanár „az Osztrák-Magyar Monarchia képből és írásból“ című nagy munkában érdekesen leírta Bács-Bodrogh vármegyét. *Dömötör Páltól* a következő sikerült verses népies elbeszélések jelentek meg: A váltó, vagy őrizkedjél az uszorától; Perlekedő atyafiak; Ujoncszökevény; Nemzetiségek; Selyembogár; A javulás útja vagy a magyar családi élet boldogsága; Hazugság a bűnök anyja. *Szulik József* kiadta „Ujabb költemények és műfordítások“ és „Egy szerb költő dalaiból“ című gyűjteményes munkáit. *Danielovics Kálmán* Virgil Aeneisének I-ső és II. énekét commentárral és szótárral ellátva adta ki. Dr. *Pártos Béla* „A jogi szakoktatásról“ értekezést írt. *Ambrozovics-Meszlényi Ilona* „Meghallgatott ima“ című elbeszélést adott ki. *Ronay István* „Savoyai Eugen herceg három hadjárata Bács-vármegyében“ című történelmi tanulmányt írt. *Konyovics István* „Gazdasági Lapok“ című szerb folyóiratot, *Donáth Gyula* bajai földink „Klinikai füzetek“ című szaklapot indított meg. *Rombay Dező* „A cukorrépa és annak termelése“ cím alatt érdekes tanulmányt adott ki. *Dudás Gyula* „Alföldi halmok“ cím alatt egy régészeti tanulmányt írt. Népszerű felolvasások tartottak Zentán, Hódásághon, Szeghegyen és Szivacon.

Művészet. *Eisenhut Ferenc* palánkai hírneves földink a budapesti őszi képtárlat számára több méltó feltűnést keltett képet festett. *Szárics Imre* zentai festőnk a megye megrendelésére Pál Antal és Lovász Mihály volt megyei alispánok arcképeit festette meg. *Bilanics Ferenc* novozsellői festőnk most Újvidéken arcképfestéssel foglalkozik s többek közt Brankovics György patriarcha arcképeit készítette el. *Eder Kálmán* műfőstő Baján telepedett le. Hegyei Géza óbecsei születésű zongoraművész Konstantinápolyban a szultán előtt játszott.

Építéset. Zentán a felsőhegyi róm. kath. új

templom felépült és október hónapban felszenteltetett. Títelek ág. ev. imaház épült és november hó 16-án felszenteltetett. Folyamatban van Szabadkán a törvénykezési palota s Zomborban a Haynald árvalház építése. Az előkészítés stádiumában van a zombori honvédlaktanya, a zombori kereskedelmi- és ipariskola, valamint az újvidéki város-házi palota építési ügye.

Iskolák. Ó-Becsén erős, sőt mondhatni erőszakos mozgalom van egy alginimázium létesítése ügyében. Jobb volna, ha a meglevő alapot egy kereskedelmi középiskola létesítésére fordítanák, erre égető szükség van — vármegyénk gimnáziumokkal ugy is tul van terhelve, van egy Szabadkán, Zomborban, Baján, Verbászon, Zentán, kettő Újvidéken. Más vármegyékben, mint Tolna megyében egyetlen egy sincs. Népiskolai tanítói állomás 1889-ben 936 volt, új szervezetű 957. Óvoda volt 1889-ben 40, a lefolyt évben 2 újat alapítottak ugy, hogy mostani összes számuk 42. E tekintetben vármegyénk az országban a harmadik helyen áll. Intézkedés van folyamatban arra nézve, hogy a Zomborban lévő férfi és nő szerb tanítóképezde külön választassék. Újvidéken szerb tanítók árvái számára convictus van létesülöben. A zombori közpékereskedelmi iskola a harmadik osztály megnyitásával ezen évben teljessé lett. A bajai állami tanítóképezde a mult évben október hó 18-án betöltötte fennállásának 20-ik, az újvidéki szerb gimnázium 25-ik évét.

Földmívelés. A földmívelés fokozatos emelkedéséről mi sem tanuskodik jobban, mint a gazdasági gépek nagymérvű szaporodása. Ezelőtt harminc évvel a megye területén egyetlen egy cséplőgép működött, holott ma 1018 darab gőzcséplőgépünk van, melyekből Szabadka város és területére 77 db., Újvidék város és területére 32 db., Baja város és területére 28 db., Zombor város és területére 19 db., Bácsvármegye községre 862 db. esik. A lefolyt évben igen jelentékeny volt a gőzcséplőgépek gyarapodása. A földmívelési érdekek kiváló előmozdítására szolgálnak a vadvizek levezetésére készült és készülő levezető csatornák; ezen téren a lefolyt évben is sok történt, mert a megye alispánja ezen ügyre kiváló gondot fordít. A jegricska felső, a bezdán-szántovai és a ferenc-csatornai jobb és balparti levezető csatornák teljesen elkészültek, a bukini, bacséri és kupuszina-monostorszeghegyiek munkálatai folyamatban vannak. Mennyi termő föld lett ez uton a földmívelés számára megmentve!

Közlekedés. Legfontosabb közlekedési eszközeink az épített műutak. A lefolyt évben a városok belterületén eszközölt jelentékeny utkövezésektől eltekintve, a megyei műutálózat tovább fejlesztésére is sok történt. Kiepült a palánka-újvidéki ut utolsó részlete 12.089 folyóméter hosszúságban; a bogojeva-rác-militics-hódásági ut második részlete 7000 folyóméter hosszúságban; a priglevicai ut a vasuti állomáshoz 2000 folyóméter hosszúságban — összesen 21 kilométer és 89 folyóméter. A megyei utálózat 998,3 kilométerre van előirányozva, ebből eddig 212,3 kilométer van kiepítve, kiepítendő marad 784 kilométer. Teljesen kiepültek: a zombor-bezdáni 19,4 kméter; a zombor-apatini 13,1 kilométer; a bajmoki vasut állomásig 2,5 kilométer; a nemes-militicsi vasut állomásig 2,5 kilométer; a szontai vasut állomásig 2,5 kilométer; a topolyai vasuti állomásig 2,5 km; a zentai vasuti állomásig 1,2 km. Részben kiepültek: a zombor-ó-becseiből 65,7 km., hátra van 26,6 km.; a zombor-zsabya-titliből 3,1 km., hátra van 100,3 km.; a baja-mélykútiból 2,5 km., hátra van 43,2 km.; az apatin-gombosiból 0,8 km., hátra van 23,2 kilométer; az újvidék-szegediből 33,5 km., hátra van 86,1 km.; az ó-becseiből a vasuti állomásig 1,0 km., hátra van 0,5 km.; az adaiból a vasuti állomásig 1,4 km., hátra van 0,2 km.; az ó-kanizsaiaból a vasuti állomásig 1,4 km., hátra van 0,3 km. Az utálózat többi része 806,5 km. erejéig még csak tervben van. A 1918 km. kész műut óriási értéket képvisel, és a bezdán-zomborit kivéve mind a lefolyt 12 év alatt készült el; a munka lelkes kezdeményezője Sándor Béla volt alispán, most megyei főispán, buzgó folytatója Schmausz Endre alispán. Ezen kimutatásba a sz. kir. városok bel- és külterületén épült műutak nincsenek betudva. Ujabb vasutra a megye területén 9 előmunkálati engedély van; legkomolyabbnak és legfontosabbnak látszik a „Baja Zombor-Ujvidék“ vasuti összeköttetésére célzó, melynek engedélyese Latinovits Ernő országgyűlési képviselő. E tekintetben a közönség haranguirozására nagyobb gondot kellene fordítani. Zombor és Apatin között omnibusz közlekedés indult meg.

Ipar és kereskedelem. A selyemtenyészés a megye területén a legnagyobb mérvű fellendülést nyerte, a haladás a lefolyt évben is igen jelentékeny volt, Baján guboraktár épült. Ezen ipar-

kereskedelmi ág új hódítás. Szabadkán Stimeghy Ferenc szeszgyárat, Uj-Verbászson Frick Péter kenderáztató gyárat, Ujvidéken Redlich-Oerenstein malomkögyárat, melynek jelentékeny exportja van, Zentán Markovics Lajos gőzfűrészgárat alapított, Ó-Becsén keményítőgyár létesült. Haasz vevőváci tanító új szerkezetű len- és kendertörő gépjére, Szalay Károly zombori műlakatos Neptun kútjaira, Trogmayer Gyula ujvidéki mechanikus kifizető szerkezetű fecskendőjére szabadalmat nyertek. Rónay Jakab pacséri tanító palapapírral kombinált könyvfedelet talált fel iskolai használatra, mely feleslegessé teszi a palatáblákat. Szabadka gázvilágítást nyert. Artézi kutat furtak Zomborban, Zentán, Ó-Becsén, Csantavéren s ezek részben ipari célokra is felhasználhatók. Verbászson a lótenyésztés emelésére szeptemberben lóvásárral egybekötött lóverseny volt.

A fentiekben szemünk elé tárul anyavármegyénk életének vázlatos képe a lefolyt 1890. évben, — azt hiszem, nincs az minden érdek nélkül és mindenestre eléggé tanulságos. Mennyi érdemes munkaerő csügged el a mellőzés folytán vagy a számbavétel elmaradása által! Ez többé történni nem fog, mert az illető évi összegezés, a mostaninál is szélesebb alapokra fektetve, a jövőben következetesen meg fog történni. A mult elmaradása és haladása egyaránt tanulságos; és most a beálló új év küszöbén méltán mondhatjuk: „A mult csak példa legyen most s égve honért, bizton nézzen előre szemünk!”

Kelt Zomborban, 1890. december 31-én.

Dr. Margalits Ede.

Előfizetésre felhívás

„BÁCSKA”

XIV. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatánál küldendők.

Helyi és megyei hírek.

Kitüntetés. A király öfelsége szerbogradi Nikoltis Ulászló, jeles földünk, az öfelsége személye körüli minisztérium osztálytanácsosi cím és jelleggel fölrüházott elnöki titkáranak, a III. oszt. vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

Személyi hír. Danczer Kornél, kir. pénzügyigazgató, 13 napi szabadságideje leteltével Budapestről Zomborba visszaérkezett és vasárnap elfoglalta hivatalát.

Személyi hír. Dr. Csibás Benő polgármester vasárnap este érkezett haza Budapestől, hol az építendő honvédlaktanyára szükséges kölcsön ügyében az ajánlatot tett pénzügyvezetékkel értekezett. Mint halljuk, eljárása ezuttal sem volt sikertelen, részletekről azonban csak jövő számunkban fogunk beszámolhatni.

Áthelyezések. A m. kir. pénzügyminiszter Zimmer Ignác I. oszt. vámtisztet az ujvidéki fővámbivaltól a predeáli fővámbivaltóhoz, helyébe Ujvidékre pedig Czédik Hugó budapesti fővámbivaltali I. osztályú vámtisztet helyezte át.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Czövek Jenő, zombori IV. osztályú kir. adótisztet a török-kanizsai kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Kinevezések. Az elhunyt Kanyó János Zombor városi pénztári tiszt helyére főispán ur, Rómer Manó városi irnokot, ennek helyére pedig Stebler Sándor megyei díjnokot helyettesítette.

Pályázat. A hódásági kir. járásbírósnál pályázat van hirdetve egy irnoki állásra két heti határidővel.

Pályázat van hirdetve a zombori kir. pénzügyigazgatóságnál betöltendő fogalmazói állásra.

Gör. kel. karácsony. A gör. kel. egyház a mai napon üli karácsonyát. Gör. kel. vallású olvasóinknek ez alkalommal boldog ünnepeket kívánunk.

Karnevál. A zombori jótékony magyar nőegylet által jótékony célra tartandó táncmulatság tárgyában a mai napon délután három órakor folytatolagos választmányi ülés fog tartatni Esztergamy Borbála urnó önanyságának, egyleti elnöknek, lakásán, melyre a választmány melyen tisztelt tagjai, az idő rövidsége folytán, ezen uton hivatalnak meg tisztelettel. Dr. Margalits Ede, titkár.

Himen. Oláh (Lovich) Aranka kisasszonyt, Oláh János, apatini kir. bírósági végrehajtó művelt és kedves leányát eljegyezte dr. Beczásy Gyula, oláhfalvi (Kozos megyei) körörös. Esküvőjük február hó 5-én lesz Zomborban. A kisasszony távozásával hangversenyeknek és társas-köreinknek egy nagyon kedves alakját veszítjük el. Amennyire sajnáljuk távozását, olyan szívesen kívánunk neki tartós boldogságot.

Paritas. Zomborban a róm. kath. karácsony második napja péntekre esvén, a gyalogpiac nem lett át-helyezve a Szentháromság teréről a Szent-György-terre és ezen nagy ünnepeken a katolikus hívek a kofák tengerén át küzdötték magukat a templomba; tegnap volt a szerb karácsony bójtje, és a szerb ünnepe tiszteletére a piac a Szent-György-terrről részben át volt helyezve a Szentháromság-terre. Hol van itt a paritas? Kérjük a kapitányi hivatalt, hogy a katolikus ünnepeket is legyen szíves kellően respektálni.

Meghívó. Az árucarnok ügyében e hó 6-án d. e. 10 órakor a középkereskedelmi iskola épületében értekezlet tartatik, amelyre a kiküldött bizottság t. tagjait van szerencsém meghívni. Zombor, 1891. évi január hó 5-én. Zsulyevits Ernő.

Uj elüljárók. Jankovácson a mult hó 29-én tartott elüljárósági választás alkalmával szavazattöbbséggel megválasztottak: Lehoezki Pál bírónak, Kiss János albírónak; Mészáros István, Mészáros György, Faddi András, Kiss István, Radvánski István esküdteknek.

Órbóde. A Zomborban állomásozó honvédszázalaj parancsnoksága a sztapári ut mellett levő és a város tulajdonát képező lőszerraktárhoz a kincstár költségén órbódet állított fel. Ezzel az órbóde hiánya miatt lapunkban nyilvánított panasz az őrt álló bakák nagy öröme el van intézve.

Esküvő. Teltsch Gáspár helybeli optikus e hó 6-án esküszik örök hűséget Szabadkán Grünfeld Berta kisasszonynak, Grünfeld Fülöp leányának.

Zsabyai hírek. Zsabya községben korecsolyázó egyesület alakult. — Az ottani kaszinó elnökévé Zákó Milán főszolgabíró választott meg.

Koch-féle szer Zomborban. Dr. Danninger Ádám városunknak igen jóhírnevű orvosa, mult évi december hóban a Koch-féle gyógymód tanulmányozása végett négy hétig Berlinben tartózkodott, ahol is azt az ottani klinikákon beható tanulmány tárgyává tette és sikerült is neki a szert megszerezni. Így városunk orvosai között az egyedüli, aki azon helyzetben van, hogy beoltásokat eszközölhet.

Eljegyzés. Hrabovszky Arankát, Hameder Károly kedves és szép unokáját, eljegyezte Mamuzsits Antal nagykereskedő Szabadkáról.

Népesedési mozgalom Szeghegyen az 1890. évben. A szeghegyi ev. ág. hitv. hitközségben a lefolyt évben született 124 fiú és 104 leány, összesen 228 gyermek. Ezek közül 10 halva született és 16 törvénytelen. Meghalt ez évben 65 férfi és 74 nő, összesen 139. Ha a halottak számát a születettekéből levonjuk, 89 szaporodás mutatkozik. Esketés: 50 pár. — Az egész utolsó évtizedben, azaz 1881-től 1890-ig ezen hitközségben született 1165 fiú és 1069 leány, összesen 2234. Meghalt ezen időben 709 férfi és 616 nő, összesen 1325; e szerint a tíz évi szaporodás 909 lélek. Esketés: 449 pár.

Nyilvános köszönet. A zombori kaszinó-egyleti dalárda ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja Mokry Olga, Szabácsy Anna és Tessényi Vilma kisasszonyoknak, meg dr. Balogh Ernő és Bergmann Ágost uraknak, kik a Szilveszter-napi dalestély sikerét közreműködésükkel előmozdítani szívesek voltak. Zomborban, 1891. évi január hó 2-án. Pribil Ernő, a dalárda elnöke. Bieber Gyula, a dalárda titkára.

Díjnokok öröme. A m. kir. pénzügyminiszter értesítette a zombori pénzügyigazgatóságot, hogy nem sokára állandó jellegű díjnoki állásokat fog rendszeresíteni.

Közgyűlés. A zombori polgári kaszinó-egylet 1891. évi január hó 25-én d. e. 10 órakor az egylet helyiségében tartandó rendes közgyűlésére az egylet tagjai tisztelettel meghívattak. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés az egylet előző évi állapotáról. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az előző évi számadások felülvizsgálásának eredményéről. 3. Az évi költségvetés megállapítása. 4. Az előző évi választmány, tisztviselő és számvizsgáló-bizottság lemondása és felmentése. 5. Uj tisztviselők, választmányi tagok és a folyó évi számadásoknak az év végén leendő felülvizsgálására számvizsgáló bizottság választása. 6. Jegyzőkönyv hitelesítő tagok választása. Zombor, 1890. évi december hó 18-án. Schmausz Endre, elnök. Popovits Sebő, jegyző.

Gyaszhir. Frey Imre és családját súlyos csapás érte, — nagymenyű fia, Károly, rövid szenvedés után elhunyt. A család által kiadott gyászjelentés így szöli: Károly fiunk, a zombori állami főgimnázium 7-ik osztályú tanulója, f. évi január hó 2-án, déli 12 órakor, 5 napi kioldás után, 17 éves korában jobb létre szenderült. Kiszendett porhüvelyét vasárnap, f. hó 4-én délután 4 órakor helyezték el a Szent Rókus sirkerben. Zombor, 1891. évi január hó 2-án. Frey Imre és neje szül. Burgstaller Julia, szülei. Fanni, Jolán, Mariska és Imre, testvérei. Az Úr adta, az Úr el is vette, legyen áldott emlékezte!

Adomány. A titeli ág. ev. hitközség a mult év folyamán megvett egy háztelket, hogy arra imaházat építsen. A vételár 2000 frt volt. E tetemes összeg és az átalakítással járó költségek meglehetősen kimerítették az alig 340 lélekből álló hitközség erejét. Gaszner Lajos kir. közjegyző, ki a telek átírását magára vállalta, a 141 frtot meghaladó közjegyzői díjaiból és a felmerült bélyegköltségekéből, tekintettel a hitközség szegénységére, nagylelkűen elengedett 100 frtot és csak 41 frtot számított fel.

A palicsi tó halai életveszélyben. Szabadkáról írják, hogy a Palics teljeseen be van fagyva és ha kellő intézkedés nem tétetik, a halak újból ki fognak veszni, vagy legalább is ezekre menő kár fog éltrejönni.

Közgyűlés. A zombori „Népkör” 1891. évi január hó 11-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor az egylet helyiségében rendes közgyűlést tart. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés az egylet előző évi állapotáról. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az előző évi számadások felülvizsgálásának eredményéről. 3. Az évi költségvetés megállapítása. 4. A folyó évi számadásoknak az év végén leendő felülvizsgálására számvizsgáló bizottság és a jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldendő bizottság választása. 5. Az előző évi választmány és tisztviselők lemondása és felmentése. 6. Uj tisztviselők és választmányi tagok választása. Jakobsits Mihály elnök.

Egy kis csillagászat. Az 1891-ik évre két nap- és két holdfogyatkozás jósolnak a csillagászok. Az első napfogyatkozás június hatodikán fog beállani, tehát ugyanakkor, midőn Jupiter I. holdja is elsötétül. A nap gyűrűsen lesz elfödve. Az égi tűnemény minél inkább mint részleges fogyatkozás lesz látható. A második napfogyatkozás december elsejére esik, részleges lesz és a fővárosból nem látható. — A két holdfogyatkozás közül az első május 23-án mutatkozik, a mikor a hold tányérra teljeseen elsötétül — ilyenek fog látszani fővárosunkból is. Ugyanez nap este 7 óra 42 perckor áll be a holdtölte. Végül ugyancsak teljes holdfogyatkozást látunk november 16-án, a mikor a holdtölte éjjel után 1 óra 22 perckor lesz.

Iparhatósági megbizottak. 1890. évi december hó 31-én a városi rendőrkapitányság hivatalos

helyiségében iparhatósági megbizottakul megválasztottak a rendőrkapitányság mellé: Cezner József kárpitos, Szeifert Ferenc kalapos, Ugyr Mihály fazekas, Kollár József könyvkötő, Butter-Walter Antal kereskedő, Schwartz Károly asztalos, Frey Imre aranyműves, Eibach István bádogos, Brkits Gábor kályhakészítő, Dampfinger Antal hentes, Kandler József kádár, Tóth Ferenc kovács, Muzsik Antal nyomdász, Valentinovits Ferenc köv, Pekanovits András szappanos, Tápay Ágoston íveges, Müller Vilmos szabó, Czvetkovits Koszta kereskedő, Sztrilich Zsiga kereskedő, Rell János bognár. A zombori főszolgabírósnál: Schöffler Fülöp kereskedő, Dobos Antal mészáros, Dsinits Braniszlav borbély, Lederer E. Mihály kárpitos, Janits Nikola cipész, Gromilovits János kereskedő, Schaffer Samu kereskedő, Junger János asztalos, Rákin Jóca boeskoros, Bosnyák Fülöp hentes, Zmekó István kovács, Filipov Miklós sütő, Belt Sebestyén gőzmalmos, Reiszner Alajos műtakács, Darázs Antal rézműves, Mráva Antal ifj. szics, Tomasits Antal szijgyártó, Gergurov Szredjoje kereskedő, Weidinger Sándor kereskedő, Krizmanits Imre mézbabos.

A Palicsi országos jellegű korecsolya, jégirangép, és jégvitorlás versenyek 1891. év január hó 25, 26, 27-én tartatnak meg. Mindennemű értesítést lehet szerezni Szabadkán a „Sport-Egylet”-ben. Tisztelettel dr. Vermes Lajos elnök.

A bucsuzó színészek. Végire értünk a nem valami szerencsésnek mondható szini évadnak. Nem sikerült ez sem a publikumnak, sem a szini direktornak. Az előbbi nem kapta meg azt az élvezetet, amit Zombor is megvárhat, az utóbbi pedig a szó szoros értelmében nehezen válik meg Zombortól. Ebből a közös családsból mindenki egyaránt tanulhat. Az igaz, hogy már eddig is minden szini évad eleget szolgáltatott az okulásra, s mégis csak minden a régi ben maradt. Reméljük azonban még egyszer, hátha jövőre másképp lesz! Mi legalább teljes erőnkkel azon leszünk, annak idején minden lehető el fogunk követni, hogy ebből a nyomorúságos chaosból valahogy kievickéljünk. A szini direktor adóságokkal teli jön ide, tehát mindjárt az intrádnál megvan a baj. A jelenlegi direktor e csorbát nem tudta kiközösíteni, a minek bizonyára az is az oka, hogy nem volt eléggé ügyes. Társulata olyan hiányos volt, hogy művészet volt a repertoirt összeállítani, így aztán nem hogy válogatott darabokban s jó előadásokban részesültünk volna, hanem mindig a kapkodás dominált. A sziniügyi bizottság jelenlegi szervezetében — bátran merjük mondani — egészségtelen konstrukció s ha másképpen nem lesz szervezve, úgy jövőre sem fog a helybeli sziniügyön nagyot lendíteni. A közönség kétségkívül nem szokott megszakadni a színház pártolásában, ez is kronikus baj. De hogy a közönség éppen az idén nem tódult jobban a színházba, azt éppen az idén nem lehetett várni. Van még egy körülmény, a melyet szintén nem lehetett tekinteten kívül hagyni, s ez a szubvenció. A mig Zombor város a szubvenciót anyagilag többet nem áldoz, azaz legalább is kétszer annyit nem ad szubvencióképen, mint eddig, addig jó társulatot bajosan fogunk kapni. Ha pedig ezt akarjuk, úgy vagy a publikumnak kellene tömegesebben járnia színházba (ez pedig bizalmat nem igen szokott előlegezni), vagy pedig lehetőségessé tenni más eszközök által egy jó társulat idejövételét. Kívánjuk különben, hogy a társulat Baján nagyobb szerencsével működjen! Maga Egy s a társulatnak több tagja meg is érdemlik ezt.

Két operáció. Dr. Donoszlovits Vilmos helybeli gyakorló orvos nemrég két sikerült operációt végzett. Az egyiket Dorozslón, a másikat helyben a szállásokon. Dorozslón ugyanis meg az őszön összeveszett Varga J. Huszár I. nevű szomszédjával s előbbi balta fokával úgy vágta föbe Huszárt, hogy az rögtön össze-rogyott. A bezuott fej koponyacsontja bemélyedt az agyvelőbe s így az állapot veszedelmes volt. Azonban az odahívott dr. Donoszlovits Vilmos, koponya-megnyitás operációja után, eltávolította a bemélyedt csontszéret s a beteg most már fölépült. — A másik eset a következő: Lallosevit P. szállási lakos feleségének megdagadt a nyelve, még pedig oly annyira, hogy nyelni, sőt lélegezni is alig tudott. Ily állapotban találta őt említett orvosunk, a kinek sebészi műszereire lett volna most szüksége, hogy gégemetszést eszközöljön. Azonban ezek szükségére nem számított, nem vitte azokat magával, fogta hát a zsebkését és egyszerűen azzal végezte el a műtétet. A siker itt is teljes volt.

A hideg. Ha még valamivel lejjebb megy a barometer, akkor csakugyan elmondhatjuk, hogy „Adtál uram hideget, de nincs köszönet benne.” Ilyen télre, ilyen erős és tartós hidegre nem igen emlékeznek s csak az 1880-iki tél volt ehhez hasonló. A barometer, a mikor a legnagyobb hideg volt Zomborban, 18-6 fokot mutatott. Ez még csak hagyján, hanem mit csinálnak az emberek Ó Gyallán, ahol 24-5 fok hideg is volt már? Aki a telet szereti, annak az idén van mit élvezni.

Tüzeset a szabadkai törvényszéknél. A mult napokban a szabadkai törvényszék egyik lobbánakony kéménye tüzet fogott, úgy azonban, hogy a kémény melletti gerenda is égni kezdett. A tüzet a padlón ruhaszártással elfoglalt rabok vették észre csnpa véletlenségből. A tüzoltóság még idejekorán értesült a veszélyről, gyorsan ott termett és a továbbégésnek útját állta.

Maison Mihály rigyicai plébános urtól a következő táviratot vesszük: Antits Uros rigyicai gör. kel. kántortanító, aki 52 éven át szolgálta buzgón a hitközséget, végelgyengülésben elhunyt. Özvegye hajlék és kenyér nélkül van s csupán a felebaráti könyörölteségre van utalva. „Qui cito dat, bis dat.” Ezért sürgönyileg kérem föl könyörödmányok gyűjtésére, melyet 5 frrtal ezennel megkezdek. Felhívjuk megénk nemes szívű közönségét, mely mindig legelső volt, ahol könyvet szarítani kellett, hogy kegyes adományával a sors ezen csapását enyhíteni sziveskedjék. Adományokat a „Bácska” szerkesztősége köszönettel fogad s rendelkezése helyére juttat.

Bunda-cserebere. A napokban Madarason vadászott Nimródok (pompás kifejezés) hazautazáskor nagyon megvoltak akadva. Az első számú bunda a második számú vadásznak, a második számú bunda a harmadik számúnak stb. jutott és ebből olyan chaos keletkezett, hogy még a mai napig se tudnak eligazodni. A dolog nagyon egyszerűnek látszik ugyan, mindazonáltal az ott szereplő urak a leghatározottabban biztosítanak, hogy a dolgot nyélbelfűteni nem lesz könnyű. Egy verzió szerint a bajmoki vendéglőben történt volna a végzetes

eserebe, ahol a nagy sietségben a vonat is elszalasztották, nagy öröme azoknak, akik egy jó sikerült vadászat után szeretnek egy kis pihenőt tartani. Különben annyi nyulat lőttek, mint mondják, hogy — ki se merjük írni.

Uj orvos Zomborban. Dr. Flesch Adolf egyetemes orvos tudor, a higiénia tanára, lapunk munkatársa, városunkban meglepedett s mint általános gyakorló orvos és a fogászat specialistája, megkezdte működését. Lakik: fúta és korzó sarkán, a Falcione Gyula féle ház első emeletén. Rendel naponta délelőtt 9—10-ig és délután 3—5-ig.

Hol van legelőszőr újév. Az újév január hó 1-én éjjeli 12 órakor kezdődik; Philadelphianál ekkor 1890. december 31-én délután 6 óra, San-Franciskóban pedig délután 3 óra van, mikor nálunk boldog újévet kívánnak. Kalkuttában 5 óra, Sidneyben 9 óra, Új-Seelandsban 11 óra van délelőtt. Ha akár keletre akár nyugatra vándorolunk tovább a földtekén, végre egy és ugyanazon helyre jutunk, s a budapesti időt véve alapul, zavarba jövünk nemcsak az órákat, hanem a dátumot meg a napot illetőleg is. A kínai partokon Makaóban a napot 24 órával később számítják, mint pl. Manillában. A Sandvich szigeteken, a Karolinákon, meg a Philippini szigeteken az amerikai időszámítás érvényes, míg Ausztráliában, Új Guineában, Új Seelandsban s a hollandiai szigeteken az urópai naptár után számítják az időt. Legelőszőr az Új-Seelandstól keletre fekvő Chatam szigeten kívánnak az emberek egymásnak boldog újévet, mert az egész földtekén itt van legelőszőr éjjel.

Uj megbízottsági tagok. Boromisza Tivadar az ó-bessei, Petri Károly ev. lelkes az új-soóví kerületben megbízottsági tagokká választattak.

Halálozás. Deutsch szül. Bruck Emilia, dr. Bruck Armin helybeli ismert ügyvéd testvére, e hó 2-án 28 ik évében elhunyt. A szép fiatal asszony halálát általános részvét kíséri.

Színházi hír. Mint utolsó előadás ma a karszemélyzet javára a „Szép Nádia“ megy.

Gyűjtés Mileticsnek. A szerencsétlen Miletics sorsán szeretnénk a politikai pártjabeli szerbek segíteni. Gondoskodni akarnak még hátralevő napjairól, s holmi nemzeti nyugdíjat szeretnénk számára összegyűjtögetni. Az újvidéki „Zasztava“ a „szerb néphez“ intézett felhívást közli, a melyben felsorolva az elmebeteg Miletics érdemeit, s utalva kedvezőtlen anyagi viszonyaira, áruba bocsátja saját magát, a Miletics javára. Ennek a furesz önfeláldozásnak a megvalósítása céljából nemzeti adományok gyűjtését ajánlja. Most ugyanis ez az újvidéki Miletics és családja tulajdonát képezi, de mint-hogy jövedelme nincs, a kiküldött bizottság a „Zasztava“-nak kiadását magára a „szerb népre“ öhajtván bízni, az adományok gyűjtését olyképp véli kezdeményezni, hogy a párthoz tartozók évenként legkevesebb 10 frttal járuljanak, ama töke előteremtéséhez, melyből Mileticsnek az első három évben évi 3000 frtot biztosítanak, a későbbi évekre pedig évi 1500 frtot. Utal a felbírás arra, hogy dr. Rieger Ferencnek a cseh nemzet 100.000 frtos nemzeti adományt nyújtott. A lapnak szerkesztésére nézve a felhívást közli, hogy a „Zasztava“ főszerkesztőjének dr. Mihajlovics Brankó, mostani szendrői (szerbiai) községi orvost, nevezték meg; a felhívás szerkesztést pedig Vuletics Zsivko, a lap mostani belmunkatársa vállalta el.

Sári. Ez lesz a neve annak az új megálló helynek, a mely Ns Miletics és Bajmok között tervezetik. A kereskedelmi miniszter jóváhagyása már meg is érkezett. Az új állomás a csoneplai, bajmoki és a pacseri határok egyik érintkezési pontján lesz.

Választás. A csurogbi kerületben megyebizottsági taggá Zákó Milán főszolgabíró választott meg.

Nincs Bácskában apáca-gyaponc. Ez a fura neve egy újabban grasszáló erdei kártékony rovarnak, amelyről hivatalosan azt jelentik „hogy Bácskában nem szerencsételte meg az erdőt.“ Örülünk rajta!

Uj hivatal. A Mobaérsől városunkba áthelyezett főtanácsnoksági hivatal már átköltözött városunkba. A hivatal főnöke Medvezky Zsigmond mérnök. — Isten hozta őket!

A helybeli önszegélyző egyletben a XI. ciklusra vett könyvekre a befizetések már elfogadtatnak a szövetkezet helyiségében.

Halálozás. Vida Danielné szül. Paulovits Berta e hó 4-én Baján kimult.

Meghívó. Az apatini ifjuság f. évi január 10-én jótékony célú tanácsfuzérkét rendez az ottani Andrész-féle szállóházban, melyre a közönséget ezennel meghívja.

Hogyan emészthető meg a hal és a hús? Valami bogaras ánglius nagyon sok halat megmarhahúst fogyasztott már el. Ennek alapján aztán hivatottnak is érzi magát e kettőtől a következőkben kifejezni praktikus tapasztalatait. Mindkettő könnyebben emészthető nyersen. A főzés nehezítő hatása az emésztésre feltűnően áll elő a marhahúson. Minél tovább főzzük a húst, annál több munkájával jár az emésztőszerveknek a peptonizálása; halak húsát a füstölés könnyebben emészthetővé teszi, míg a marhahúst nehezebben feldolgozhatóvá. Kevés zsír a húsban még előnyösebb viszonyokat ad az emésztésre, mert az izomnyálbók közé ékeltek zsirgolyócskák a különben jó összeálló szövetet meglazítják, az emésztő nedvek számára könnyebben hozzáférhetővé teszik.

Városi ügyek.

Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottsága e hó 3-án d. u. 3 órakor Sándor Béla főispán elnöke alatt tartá rendes havi ülését. Az ülés elején megalkották az egyes választmányok, mint a fegyelmi, gamügyi felelősségi, erdei kihalási stb., melyekbe az eddigi tagok választottak be. Az egyes szak-előadók havi jelentéseiből közöljük a következőket, melyek a nagy közönségre is kiválóbb érdeklődéssel bírnak. Az *arcszaki h. elnök* jelentése szerint 1890. év végén gyámság alatt állott 1986, gondnokság alatt 17 egyén. Az 1890. október-december közti időben gyámság alul felszabadult 76 egyén, ezek közt vagyonnal bírt 58, vagyontalan volt 18. Az árwapénztár állása volt 1890. dec. 31-én: készpénzben 4226 frt 46 kr, kötvényekben 140,096 frt 05 kr, értékpapirokban 57,008 frt 20 kr, drágaságokban 1614 frt 50 kr, magánfelvétel kölcsönkép elhelyezve volt 197,104 frt 25 kr. — *A tisztii főorvos* jelentése szerint az egészségi állapot december hóban úgy az előző hóval, mint az előző év hason havával

szemben kedvezőbb volt; a vörheny és ronsoló toroklob ugyan még mindig szörvénnyesen mutatkozott, a halálozási szám azonban csökkent. Az iskolába járó gyermekek közt összesen csak 38 betegesedés fordult elő, ezek közt azonban 29 ragályos. Meghalt 70 egyén, közte 31 fi. és 39 nőnemű, ezekből nem orvosoltatott 7 éven alul 14, 7 éven tul 8, vagyis az elhaltak 31%-a. Korra nézve 0—1 évig 18, 1—5: 16, 5—20: 7, 20—30: 3, 30—40: 6, 40—60: 10, 60—80: 8, 80 éven tul 2. Korra nézve: veleszületett gyengesség 6, görcsök 6, gyermekaszály 4, tüdőlob 6, tüdőgümőkör 6, vörheny 13, ronsoló toroklob 6, torokgyík 1, gutatífis 2, agykör 7, vízkór 2, egyéb halálokok 10, baleset 1. Született 74, vagyis 4 el több, mint amennyi elhalt. Ezek közt törvényes finemű 37, nőnemű 28, törvénytelen finemű 3, nőnemű 3, halva született finemű törvényes 2, törvénytelen 1. Házasságra kelt párok száma 2. Az élelmi cikkek és tápszerek ellen panasz nem merült fel. — *A kir. pénzügyigazgató* jelentése szerint 1890. december hóban befolyt állami adó 29,873 frt 54 $\frac{1}{2}$ kr, az 1889. évi hason időszakkal szemben 12,991 frt 25 krral több. Az 1890. évi összes adótartozás kitétt 260,494 frt 63 $\frac{1}{2}$ krt, erre 1890. január—decemberben befolyt 252,493 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr, vagyis néhány ezer forint hiányával az egész évi előírás. Illetékekben befolyt a mult hóban 4299 frt 09 kr, hadmentességi díjban 264 frt. — *A kir. tanfelügyelő* jelentése szerint az 1889 $\frac{1}{2}$ tanév alatt volt a város területén fennálló népiskolákban tanító 48; iskola 25; ebből saját házban 19, bérházban 6, összesen 47 tanterem. Az iskolák évi jövedelme 43,187 frta rugott, melyhez a város közönsége 32,022 frtal járult, tandíjakból pedig 1850 frt folyt be. Az iskolák ingatlan vagyona 108,510 frtot, tőkepénzülk 120,203 frtot tesz ki. Tanköteles volt 6—12 éves fiu 1654, leány 1659; 13—15 éves fiu 460, leány 530. Vallásra néve: róm. kath. 2342, gör. kath. 3, gör. kel. 1807, ev. ref. 22, ág. hitv. 39, izr. 140, összesen 4353. Nyelvre nézve: magyar 1372, német 408, szerb 1807, dalmát 766; ezekből iskolába nem járt 1109, és pedig r. kath. 404, gör. kel. 705; nyelv szerint: magyar 180, szerb 705, dalmát 224. — Ezekon kívül a bizottság a folyó ügyeket intézte el, melyek között közérdekű nem fordult elő.

Pályázat. Zombor sz. kir. városnál megüritült és 660 frt évi javadalmazással ellátott pénztári tiszti, úgy az ennek betöltésére által netán megüritendő más állásokra ezennel pályázat hirdetteték. Felhivatnak ennél fogva a pályázni akarók, miszerint ez iránt az 1883. I. t. c. értelmében minősítésüket és igazoló kérvényüket 1891. évi január hó 25-ig Sándor Béla városi főispán ur öméltségéhez nyújtsák be. Kelt Zombor sz. kir. város tanácsának 1891. évi december hó 31-én tartott üléséből. Dr. Csihás Benő, polgármester.

Komédia.

A sok gyerekes előadás után végre egy valóságos gyerekelőadással bucsuztatták el a mult évet Szilveszter napján: a „Hőfelhők“-vel.

Az újévre pedig így üdvözölt bennünket a színlap: „Boldog új évet. Még csak két előadás!“ — tudták, hogy ez a legkellemesebb hír az újévi köszöntéshez.

Ha nem lett volna a saison vége, bizony babonás félelmet kelthetett volna bennünk az, hogy az év első napján rossz darabot, a „Fityfrity“-et adták. De így ez a kezdet reánk nézve már nem aggasztó, legföljebb Bajának baja vagy a társulatnak. A darab gyarló tákolmány, a melyet még az alakok sem tesznek rokonszenvenessé. Némely helyein Rocambole-féle rémdráma, gyerekkitevés, gyujtogatás sat. Másutt Kalamajkás neveivel és alakjaival garas bohózat. A darab megérthetése érdekében évtizedes históriákat mondatnak el — de azért még sem érthetőbb.

A szereplők is éreztették, hogy akár tőlük is elvihetné a fity-fene a darabot. De nem is vehetjük rossz néven tőlük. Igazán nem lett volna érdemes.

Közönség jóskán volt.

A „Szegény ifju története“ igen érdekes lett. A közönség rossz ízlésének hódolva, László e szép dráma helyett egy bolondos bohózatot, „Tricoche és Cacolet“ vett elő jutalomjátékára, és a közönség a helyett, hogy sértve érezné magát ízlésének ilyen kifigurázása által, szépen megtöltötte a házat, a mire az érdemes színész ilyen időben igazán nem mert már számítani, habár valóban megérdemelte. Ezenkívül a közönség körében eszközölt gyűjtés még egy ötvennel megtoldotta a bevételt és így nagyobb volt a jutalom itt, mint sok zsufoznak esuolt háznál.

A darab nagyon darabosan ment, pedig ennél is eleven, pergő előadás a fődolog. Lászlót belépténél és minden felvonás végén zajos tapsokkal tüntette ki a közönség.

Es most jer kezeinkbe utolsó színlap!

Fájdalmas hír zendül meg szívünkben, midőn megpillantunk...)

Dicső metamorfózis az honyi mivészetnek. Kezdték a Hun utódokkal és végezték a Fenegyerekekkel. Oh Hunok dicső utódai ugyancsak fene gyerekek vagytok. Hogy ezen — a helyzetet annyira jellemző — általalakuláson keresztül mehettek, mennyit kellett nektek is, nekem is komédiázni! És mikor a dicső kezdetnél azt mondtuk, hogy ez mind csak komédia, — minő nemes haraggal tiltakoztatok és botránkoztatok meg e címen. Es ma — ugyan van e ma Titán, aki be ne ismerne, hogy igazunk volt. De azért nem akarjuk dicső patronusunknak Apollónak példáját követni, aki versengésben legyőzött ellenfelét Marsyast elevenen megnyuzta. . . . Meg talán már nem is nagyon lehetne.

Az utolsó komédiátok is komédia. Mert tudunkkal kóristánéknak nem szokot jutalomjátéka lenni és így B. Kiss Ilonáé csak olyan titulus bíbendi. De ha csak az is, fölhasználjuk annak kijelentésére, hogy elég hibája az igazgatónak, ha ilyen kedves, derék színész, aki mint naiva ezer sikert arathatott volna, aminthogy minden szerepében, amelyet valamely véletlen a kezébe adott, fényes tehetségének, kitünő szorgalmának és pompás színészi temperamentumának és routinejának adta bizonyítékát — csak kóristáné és nem szép fizetésű naiva. Amilyen jó népszínmű szereplő Egy, oly kevésbé ért az igazgatóhoz, ezt annyiszor ismételték már neki, hogy igazán helytelenítjük azt a bucsumonadást a színlap végén „maradtam kiváló tisztelettel — Színigazgató.“

*) Még pedig nemcsak azért, mert utolsó, vagy mert bucsuztatót kell fizetni, hanem ellenkezőleg, mert valószínűleg még sem az utolsó! Lévein kilátás arra, hogy még a karszemélyzet számára egy „visszavonhatatlanul utolsó“ előadás lesz.

Az a baj, hogy marad szinigazgató. Az utolsó előadásban még egyszer végig néztük a kedves búksi Borbélyné játékát, Balásziné és Oláhne nyelve pörgését végig hallgattuk, a „Giegerlik“ vetélykedésében, hogy Szarvasy vagy László-e a különb legény gyönyörködöttünk. A fájdalom azon magas „es“ hangjával, melyet Vida Etelka e bolondságban énekel, — a mit ugyan Zombor ez előtt nem igen hallhatott, sem fájdalomban, sem örömben, elbűcsüznünk, — aztán elszedi a jegyszédő még tölem is a jegyet, és

FINITA LA COMEDIA!

Dr. Pataj Sándor.

Törvénytörési csarnok.

Duhajkodó legények.

1890. év augusztus hó 3-án éjjel, Bezdánban, Kreko József, Virág András, Magyar György, Burján Mihály és Papp István botokkal felfegyverkezve, Kreko Györgyöt megtámadták s úgy összeverték, hogy Kreko György szenvedett sérülései következtében másnap meghalt.

A vádlottak fölött, kik még a katonasort sem érték el, a zombori kir. törvénytörési mult évi december hó 29-én mondotti ítéletet: Kreko Józsefet 2 évi, Virág Andrást 1 évi és 8 havi, Magyar György, Burján Mihály és Papp István vádlottakat pedig egyenként másfél évi börtönrre s valamennyit 50—50 frt pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen azonban vádlottak és a kir. ügyész felelőbészést jelentettek be.

Rablási kísérlet.

Mult évi december hó 30-án Ó-Sztapáron a községi adópénztárost, ki aznap szedte rendbe a zombori adóhivatalhoz beszállítandó 6000 frtot, este 7 óra tájban, midőn a község házáról hazament, a szerb templom közelében lábáról leverték. A tetteseket, Kriztics Nikola és Szimin Mita községi felelős öröket a sértett azonban felismerte. A tettesek még aznap el is fogtak és a csendőrség által a zombori törvénytörészekhez beszállítottak, hol jelenleg vizsgálati fogságban vannak.

A tettesek, úgy látszik, a pénztárnoktól a Wertheim-pénztár kulcsát akarták megkeríteni, hogy a betörés jobban sikerüljön.

Végtárgyalások. Január hó 9-én emberölés-sel vádolt Zsivits Mirkó ellen. Január 10-én orgazdaság büntetvével vádolt Dimovits Jankó és társai ellen. Január 17-én lopással vádolt Balogh Mari és társai ellen. Január 21-én emberölés kísérletével vádolt Weigand Márton és társai ellen. Január 23-án gyujtogatással vádolt Dvozczy Anna ellen. Január 24-én gyilkossággal vádolt Asztalos Károly ellen. Január 30-án szándékos emberöléssel vádolt Fedor Samu ellen.

Közgazdaság.

A létesítendő központi árucsarnok ügyében kiküldött bizottság e hó 4-én értekezletet tartott, amelyben megállapította az aláírt felhívás szövegét. A felhívás — egész terjedelmében — lapunk más helyén van közölve, itt annak csak főbb irányelveit soroljuk fel: A szövetkezetnek tagja lehet minden önjogú, fedhetlen életű egyén, ki legalább egy részletjegy lefizetésére kötelezi magát. Egy részletjegy 25 frt névértéket képvisel, amely összeg 1 frtos, 25 havi előleges részletekben fizetendő be. Ha legalább 50 tag 200 részletjegyet aláírt, a szövetkezet megalakul s tényleges működését f. évi július 1-én kezdi meg. A jövedelem, amely a tagok között részletjegyeik arányában lesz évenként felosztva, a kiállított árúk helyéből, eladási illetékből, a felvett előlegek kamataiból, a nagyobb quantumban beszerzett nyers anyagoknak a tagok közti előnyösebb elárúsításából és a beszerzett nagyobb ipar-gepeknek használati díjaiból folyik be. — A közgyűlés minden részletjegy után egy szavazat gyakorolható; öt szavazatnál többet senki sem képviselhet. — Az aláírtak a felhívás aláírásánál legkésőbb február hó 5-ig eszközölhetők s minden részletjegy után a január havi 1 frt előre lefizetendő. Az alakuló közgyűlés, amelynek tárgyát az alapszabályok megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és a helyiségre vonatkozó intézkedés képezi, f. évi február hó 8-án tartatik meg. Tekintve azt a kiválóan nagy és fontos szolgálatot, amelyet a létesítendő árucsarnok egy nagy fogyasztó közönség, mint különösen iparosaink s így a helyi ipar felvirágoztatása érdekében is hivatva van teljesíteni, mi a nemes irányú mozgalmat a legmelegebben támogatjuk s őszintén kívánjuk, hogy derék iparosaink életrevaló, nagyobb szabású s a messze jövőbe is benyúló akciója minél fényesebb sikerre vezessen!

Zónadijszabás a Tisza-parti vasuton. E hó 15-én a Bács-Bodrogh megyei helyi érdekű vasuton is életbe lép a zónadijszabás. Az új dijszabás a hozzátartozó „általános határozományok“-kal együtt az állomásokon megtekinthető és 20 krajcárért megvehető.

Csatorna a Duna és Tisza között. A földmívelési miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértve Massalski József Párisban lakó tengerészeti mérnöknek, Budapest-Szeged és Szabadka-Kula között tervezett csatornára egy évre előmunkálati engedélyt adott.

A budapesti kereskedelmi muzeum igazgatósága a hozzá érkező küll- és belföldi árlejtési és pótlási hirdetményeket esetről esetre körlevél útján szokta jelezni a muzeum kiállítóinak és az érdeklődők ilyenkor a városligeti iparcsarnokban tudhatják meg a részleteket. Most, hogy a kereskedelmi muzeum tudakozó irodája a városban (V. akadémia utca 12. sz.) van elhelyezve, Baross kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy a kereskedelmi muzeumhoz érkező árlejtési vagy versenytárgyalási hirdetményeket az érdeklődők a tudakozó irodában tekinthessék meg. Ennek kapcsán a kereskedelmi miniszter gyakorlati módon rendszeresítette a hazai iparosokat és vállalkozókat érdeklő mindennemű értesítések közlését. A muzeum tudakozó irodájának felállításá óta ennek nyilvános olvasó termében ugyan már eddig is megtekinthetőek voltak a keleti országok hivatalos lapjai, az ausztriai, németországi, belga, olasz, francia, orosz stb. kereskedelmi és nemzetgazdasági lapok, konzulátusi jelentések, áruforgalmi statisztikák stb., úgy hogy ott kiki tájékozhatta magát a vállalatok felől, melyek az őt ér-

dekló országokban tervezetek vagy pályázatok tárgyát képezték, nemkülönben minden fontosabb kereskedelem politikai esemény felől. A közönség használta is az anyagot, de erről sokaknak nem volt még kellő tudomásuk. A kereskedelmi miniszter most arra törekszik, hogy a tudakozó irodához érkező anyagot minél többen ismerjék meg és értékesíthessék gyakorlati szempontból. E végből — mint a „B. C.” értesül — felhatalmazta a kereskedelmi muzeum igazgatóságát, hogy időközönként, időközönként nem kötött megjelenő lapokban „Kereskedelmi Közlemények”-et adjon ki, melyekben a hozzá beérkezett árlejtési és versenytárgyalási hirdetéseket s az irodához érkező keleti és nyugati szaklapok fontosabb közleményeit jelezni fogja, ugyancsak a muzeum keleti fiókjaitól, képviselősegeitől és ügynökeiktől — ez utóbbiak számát a miniszter már legközelebb tetemesen szaporítani fogja — beérkező üzleti jelentéseket és gyakorlati figyelmeztetéseket az érdekeltek tudomására fogja juttatni. A miniszter ezen már eddig is igen célszerűnek bizonyult alkotását arra akarja használni, hogy a keleti piacokon kínálkozó minden conjuncturára, vállalkozási alkalomra az érdekelteket hazai iparosokat és kereskedőket rendszeresen és kellő időben figyelmeztesse és ilyen módon is ösztönözze a hazai kereskedelmet arra, hogy a világpiacon elfoglalja az őt megillető helyet és minél erélyesebben vegyen részt a nemzetközi versenyben. A kereskedelmi muzeum kiállítói e „Közlemények”-et ingyen fogják kapni.

Szerkesztői üzenetek.

Több közönségi képviselői tag Bács. Alá nem irt közleményeket nem közölhetünk. Megengedjük, hogy önöknek igazuk van, de a szerkesztőnek, aki a lapban megjelent minden közleményért a felelősséget el tartozik vállalni, tudnia kell minden közlemény beküldőjének nevét. Ha ezt nem követelné meg (nem vonatkoztatjuk a jelen esetre), úgy vajmi sokszor s igen könnyen fölültehetnénk.

S. L. Zs.—a Tudósításait mindig köszönettel vesszük, de csak úgy használhatjuk, ha azok idejekorán jönnek. A legutóbbi pl. megkészt, mert dec. 26-iki dolgozóján Jan. 1-én, tehát körülbelül egy héttel később tudósít.

Naptár.

Január

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
6 Kedd	Vizkereszt	Vizkereszt	25 Nagy Karács.
7 Szer.	Bálint, Izidor	Izidor, Rajm.	26 Egypt. men.
8 Csüt.	Erhard, Ször.	Erhard	27 István vért.
9 Pént.	Julian, Marc.	Marciana	28 20,000 vért.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

11,257. sz.

kg. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járáshoz tartozó 13,000 lelket számláló Ó-Kanizsa községében üresedésben levő 700 frt fizetés és 120 frt lakbér illetményrel javadalmazott mérnöki állásra pályázat nyitattik. — Felhívattak a pályázni szándékozók, hogy az 1883. évi I. t. c. 10. §-a követelményéhez felszerelt kérvényeiket **1891. évi január hó 30-ig** aláírt főszolgabírónál nyújtsák be. A választás napja később fog kitűzteni.

Zentán, 1890. december hó 18.

Matkovits Lajos,

3—3

főszolgabíró.

12981. sz.

tkvi. 1890.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közönségre teszi, hogy a zombori első önségélyző-szövetkezet végrehajtónak Hunczinger Vilmos végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén levő, Zomborban fekvő, a zombori 5068. sz. tjkvben A. 1. alatt foglalt, Hunczinger Vilmos nevében álló (20832—20833.) hr. sz. 716. ö. i. sz. időközben ledült szállásház 5 hold 327/13 □ öl szántóföldre az árverést 534 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi április hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor** ezen kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-al jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1. 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 15. én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Badány Péter,

kir. trvszéki bíró.

Aláírásra való felhívás

a zombori központi árucarnok részletjegyeire.

Zomborban „központi árucarnok” címmel alulírottak szövetkezetét óhajtanak létesíteni, amely a következő főbb irányelvek alapján alakulna meg:

1. A szövetkezet célja: a zombori iparosok termelő- és hitelképességének közös vállalat és hitelnyújtás útján való előmozdítása olyképen, hogy a szövetkezet, a tagjai által előállított iparcikkeket átveszi, azokat a közös csarnokban kiállítászerűen elhelyezi, becsértékek 2/3-át részére erejéig előteget nyújt s az átvett és elhelyezett árukat szabott áron eladja.

2. A szövetkezet tagja lehet minden önálló, fedhelten életű egyén, ki egy vagy több részletjeggyel lefizetése magát kötelezi. Egy névre szóló részletjegy 25 frt névértéket képvisel, mely 1 frtos, 25 havi, előleges részletekben fizetendő be.

3. A szövetkezet megalakul, mihelyt legalább 50 tag 200 részletjeggyel aláírt; tényleges működését f. évi július hó 1-én kezdi meg.

4. A jövedelmet a szövetkezet a következő forrásokból meríti: a) az átvett és elhelyezett áruk után fizetendő helybérből; b) az eladott áruk után számított eladási illetékből; c) az árukra adott előlegek kamataiból és d) a beszerzett nagyobb szabású ipargépek használati díjaiból.

5. Az évi tiszta jövedelem a tagok között, részletjegyeik arányában felosztatik.

6. A szövetkezet tagok a szövetkezet tartozásaiért csak a lekötött részletjegyeik erejéig felelősek.

7. A közgyűlésen minden részletjegy után egy szavazat gyakorolható; öt szavazatnál többet senki sem képviselhet.

8. A szövetkezet időtartama egyelőre 30 évre állapítottik meg, amely azonban közgyűlési határozattal meghosszabbítható. — A szövetkezet feloszolhat, ha a közgyűlés azt 2/3-ad többséggel elhatározza.

Aláírásokat alulírottak fogadnak el; minden egyes részletjegy után aláírásakor a január havi 1 frtnyi részlet kifizetendő. Az aláírási ívek f. évi február hó 5-én, d. u. 5 órakor zártanak le.

Az alakuló közgyűlés február hó 8-án tartatik meg.

A megjelölt alapon az árucarnok úgy a nagy közönség, mint az iparos osztály érdekében nemcsak hogy nagy és fontos szolgálatot fog teljesíteni, hanem okos irányítás és kellő támogatás mellett a befektetett csekély tőke után bőségesen fog osztalékokat is juttatni.

Az iparos osztály egyesült erővel, végső erőfeszítéssel igyekszik nehéz sorsán javítani s általán a város iparát, kereskedelmét és közvetve az általános vagyonsodást és jólétet emelni; de egymagában gyöngye a nagy cél keresztülvitelére! Bizalommal fordul a nagy közönséghez támogatásért, ahhoz a közönséghez, amely már nem egyszer mutatta meg, hogy a kor színvonalán áll s a melyről erős a hitünk, hogy ezen alkalommal is: méltó lesz önmagához, méltó nemes, jó hirnévhez!

Bácsor János,	Kovács János,	Scheib István,
Bell Antal,	Lang Flórián,	Siganyzky Brankó,
Cselnyuska Antal,	Lauer Adám,	Steiner János,
Czeizner József,	Pederer Mihály,	Schäffner József,
Darász Antal,	Makra György,	Schwarz Károly,
Gräß Vince,	Markovits Imre,	Szalay Ferenc,
Heindlhofer József,	Mayer Erigyes,	Szemes József,
Heller József,	id. Mára András,	Sztrilich Zsiga,
id. Husveth István,	Müller Vilmos,	Tomasits Antal,
id. Husveth István,	Novák Gyula,	Tóth Nándor,
Jóstay János,	Ódry János,	Ugry Mihály,
Junger János,	Bokánovits András,	Kranza Andor.
Kandler József,	Breszler József,	

2331. szám.

1890.

Pályázati hirdetmény.

Vaskút község előjárósága részéről ezennel közzé tétetik, hogy lekötésén folytatn üresedésbe jött község rendőrzeti állás betöltése céljából jövő **1891. évi január hó 13-ának délelőtti 9 órája** tüzetik ki, mely állás 400 frt o. ért. évi fizetéssel van egybekötve olyképpen, hogy azt havi utólagos részletekben a községi pénztárból felveheti, ha azonban a vezetőnek lovat kellene tartani, az esetben fenti módon fizetése 500 frtra emeltetik fel.

Az ezen állással egybekötött szolgálatot a tekintetes megyei hatóság által 1890. évi március hó 27-én 280. ex. 1890. sz. a. kelt s jóváhagyott szabályrendelet szabályozza.

Felhívattak a pályázni szándékozók, hogy erkölcs magukviselését, életvitüket és a magyar nyelvnek oly mérvbeni tudását — hogy hivatalos jelentésért írásban foglalva is tehesse — igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt folyamodványukat a választás előtti napig aláírt előjárónál annál is inkább nyújtsák be, mert a későn érkezettek figyelembe vételni nem fognak.

Végül felhívattak pályázók, hogy a választás napján elnöklő főszolgabíró ur és a képviselőtestület előtt a személyes bemutatás megkívántatik.

Kelt Vaskúton, 1890. évi dec. 22. én.

Pacher Béla,

jegyző.

Herta Márton,

3—3

bíró.

Alkalmazást nyer.

Egy 4—6 gymn. osztályt végzett 18—20 éves fiatal embert irodámban gyakornokként alkalmazok 10 frt havi fizetés, ellátás, szabad lakás, fűtés és világitás élvezete mellett.

Kikötve, hogy józan és megbízható egyén legyen, és a magyar nyelven kívül a német nyelvet is bírja. Az állást rögtön elfoglalhatja.

Vaskút, 1890. év december havában.

PACHER BÉLA,

3—3

jegyző.

Árverési hirdetmény.

A palánkai kir. kincstári uradalom végrehajtónak Bering Vilmos metkovics-kerekiesi pusztai telepes végrehajtást szenvedett elleni ügyében az előbbinek kérelme folytán a palánkai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 79 frt 43 kr tőke, ennek 1883. évi október 1-től járó 6% kamatai, 15 frt 60 kr eddigi és ezuttal 7 frtban megállapított és a még felmerülő költség erejéig az 1881. LX. t. c. 144., 146. és 203. §-ai értelmében a palánkai kir. járásbíró területén levő, metkovics kerekiesi kincstári pusztához tartozó telepekre, mint nem telekkönyvezett ingatlanra és pedig a 134. ö. i. sz. a. fekvő Bering Vilmos által birtokolt épültre (lakházra), mely áll 1 szoba, 1 konyha, istállóból és mellékhelyszerekből, továbbá a 800 □ ölyi beltelekre (udvar és kertre) becsülés útján összesen 840 frtban megállapított kikiáltási árban ezennel elrendeli s annak foganatosítása végett határidőül a metkovics-kerekiesi telep községéhez **1891. évi február hó 19-ének délelőtti 10 óráját** tűzi ki.

Felhívattak tehát mindazok, akik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesíthetnek, hogy igénykeresetüket, azok pedig, kik a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első ízben kitűzött fenti határnapig annál bizonyosabban bejelentik, minthogy különben igényeik figyelembe vételni nem fognak.

1. Az épület nádtetőzete és fája, a végrehajtási jegyzőkönyv szerinti egyéb tartozékaival a fenti becsárban foglaltatnak, a hat holdból álló külső telepföld a 6. és 9. pont szerint szerzetik meg vevő által.

2. Az ingatlanok a fenti határnapon becsáron alul is el fognak adatni.

3. A m. kir. kincstár kivételével, mely bánatpénz letétele nélkül is versenyezhet, árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a 2-ikat 60 nap, a 3-ikat 90 nap alatt s minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a palánkai kir. adó-mint bírói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

5. Ha a tulajdonos kincstár marad legutóbbi ígérő vevőnek, ez nem lesz köteles az egész vételárat, hanem csak az előnyös tételek összegét végrehajtást szenvedett telepes terhére és költségére befizetni, a vételár többi részét pedig a telepváltás és egyéb követelésének törlesztésére fogátn elszámolni, csak az ezek után fenmaradó vételári fősleget tartozandó további eljárás végett a bíróság kezébe letenni, melynek felosztása felett ezen kir. telekkönyvi hatóság fog intézkedni.

6. Minthogy a teleptulajdonos kincstár a körülírt ingatlanságot, az ezel járó külső 6 hold telepfölddel, csak ismét telepesnek fogja eladni, illetve átadni, vevő tartozik az árveréstől számított 60 nap alatt a tulajdonos kincstártól kieszközölni és a telekkönyvi hatóságnál igazolni, hogy a telepesek kötelekébe a kincstár által felvett, ezen felvétel igazolásának elmulasztása egyúttal az árverés megsemmisítését vonandja maga után, miután az eladás alatt levő fenti ingatlanok csak oly egyén által szerezhethők meg, ki a telepesekre megszabott feltételeknek eleget tesz. Ezek szerint köteles vevő a telepváltási szerződést azonnal az árverés után 8 nap alatt aláírni, magát kötelezni, hogy a telepen tartandja rendes lakását, mely esetben vevő a belsőséghez tartozó 6 hold külső telepföldet is kap, tartozván azt a telepváltási szerződés alapján megváltani és a teleppel járó összes terheket és követeléseket a kincstárral szemben viselni.

7. Joga van minden egyes oly jelenlegi kincstári telepesnek árverezni, ki a telepváltási szerződést már aláírta s eddigi kötelezettségeinek is eleget tett, azaz váltással nem tartozik. E szerint a jelenlegi telepes több telepet is szerezhethet.

8. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjától, illetve a 6 ik pontban foglalt igazolás megszerzésétől és bemutatásától számított következő naptól tűzkár ellen biztosítani. A kincstár, mint vevő, a tűzbiztosítást saját szabályai szerint eszközöli.

9. Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget tett és a 6. pontban foglalt jogot igazolta, a megvett ingatlan birtokába saját költségén bevezeteni és neki a telep a kincstár jogi képviselőjének közbenjöttével a járásbíró által átadati fog.

10. A tulajdonjog bekebelezése csak a telepváltási szerződés feltételeinek teljesítése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

11. Amennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekeltektől kérésre az 1881. évi 60. t. c. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá fog becsáttatni, melyből késedelmes vevő kizáratik.

Az árverési feltételek ezen kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság irodájában, ugyancsak Gajdobra község és a metkovics-kerekiesi kincstári pusztá telepeinek eljárási hatóságánál tekinthetők meg.

Ezen árverési hirdetmény a metkovics-kerekiesi telep eljárási hatóságának és Gajdobra község eljárási hatóságának kifüggesztés s az árverési feltételek ugyanazoknak a közönség által való megtekinthetése végett megküldetnek, és ugyancsak az árverési hirdetmény kivonata, mivel az elárverezendő ingatlanok becsértéke a 300 frtot meghaladja, a „Bácska” című lapban egyszer leendő közzététel végett a zombori kir. kincstári ügyészségnek kézbesítetik.

Kelt Palánkán, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1890. évi november hó 28-án.

Hetesy Kálmán,

kir. aljárásbíró.